

22. gada-gabjums.

Mahjas weesis.

Ernst Plates, Mahjas weesa ihpašchneekš un apgabdatajš.

Mahjas weesš ihnahl ween reiš pa nedetu.

Makša ar preehštifchānu
par pašī:
par gabu 1 rub. 60 kap.
pufgabū 85

Makša bei preehštifchā-
nas Rīgā:
par gabu 1 rub. — kap.
pufgabū 55
3 mehnešāi 30

Mahj. w. teel ijdohis feš-
deenāhm no p. 10 fahloht

Makša
par šrudinašchānu:
par weenas fleijas smalka
rakstu (Betit)-rindu, jeb
to weetu, to tabda rinda
eeen, makša 10 kap.

Kedatšija un ekšpedižija
Rīgā.

Ernst Plates biljānu- un
grabmatu- drukatāwā pee
Reijera kašņijas.

N° 40.

Sestdeenā 1. Oktober.

1877.

Ma h d i t a i s.

Jaunatāhs šinas. Telegrafa šinas. Cefšchēmēs šinas. No Rīgas: jaunās šinmīzes eefwehtifchāna, — gen. gubernatora š. šinajums, — augstās Reijereenes telegrams: — pahr Jāhanu bašnizu un wīnas preefšchneezības gabbašchānu. No muhšu apgabala: behbīgs notikums žaur eereibufchānu galwīrahm. No Jaun-Beebal-gas: pahr šreedafchānas kofpšchānu. No B. . . waltis: teatera ihrahwi-šchāna. No Kandawas: pahr laitu un rašchajumeem. No Selgawas: pahr notikufchō šlepšawibu. No Kuldīgas: jauna šchōla amaineetu mahžetteem, — wīla nauda. No Dinaburgas pufes: diwi nelaimīgi notikumi. No Ma-šawas: ehromots atgadījums. No Sedlezes: šlepšawiba. Kara-šinas. No Serbijas: tureenās ihurefchānāhs. No Konstantinopoles- meera dohmas. No Berlīnes: eefšchiga politika. No Belgijas. No Romas. Bilwela daba un tee ihchetiwī temperamenti. Šina pahr uftant. Waižināšchāna. Peetikumā. Familijas noflehp. Pufdeena uš tehnīnēšara. Graudi un šeerī.

Jaunatāhs šinas.

No Wīdšemes. Rīgas aprīnka waltis-wezakee wīnu preef- deenu bija šapulzejušchēes, zelt lohzešli rekrufchū komižija. Tika eezeltš atkal Stutščka kungs un par wīna weetneeku Kampe kungs. Ubi kungi jaw trihs gabus pee minetas ko- mižijas bija amatōs.

No Turzijas. No Turzijas sultans Abduls Hamīds pahr meera-nolihgšchānu dohma, to wīnšch Austrijas wehštneekam, grašam Bīchi, iſſažijis, ar to šarunadamees. Ahšemes awīšes pahr šchō šarunu šinodamas raksta, ka sultans efoht teizis, ka wīnšch Turzijas waldbu ušnehmis lohti gruhā laikā, jo waltis žaur nelahrtīgu pahrwaldbu bija eegrīmuſe naudas truhlumā, turklaht karšč ar Serbiju un Montenegro bija iſ- zehlees un dumpis Herzegowinā un Bosnija leelakā mehā iſplahitjāhs. Turku armija Serbiju pahrwarejuſe un wīnšch, prohti sultans, meeru noflehdšis uš leelwalštju wehlešchānōhs. At ar Montenegro wīnšch grībejš meeru noflehgt, bet ta meeru ne-efoht peenehmufe un Montenegreeſchi wehl arweenu apkaujoht newainigōhs muhamedanus un pohstu padaroht Tur- zijas walstei. Uš Kreewiju ſhmejotees wīnam jaſaka, ka ta efoht wīna waltis rohbeſchās eebrukufe un lai gan wīna kara- ſpehki efoht tee uſwaretaji, tad tomehr wīnšch, lai aſins-iſ- leeſchāna reiš beigtohs, ari nepretotohs meeru noflehgt, ja ſchahda meera-noflehgšchāna ne-aikartu Turzijas paſtahwibu un ſawwakibu. Tahs ihſumā ſanemtas buhtu tahs dohmas, to sultans tura pahr meera-nolihgšchānu. Šihlaki pahrdoh- majoht jabrihnāhs pahr sultana neſināſchānu. Wīnšch runa no Turku uſwareſchānām, kamehr Turki nekur naw uſware- juſchi, bet daudš weetās tikufchi ſakanti un atdſihtī atpakal, ihpaſchi beidsamā laikā; pat Montenegreeſchi wīnus ſakauj un ſiena. Kas gaidamōs kautinōs uſwarehs, tas wehl naw ſi-

nams, turprei daudš buhšchānas uš tam norahda, ka Turki nebuhs uſwaretaji. To wīſu sultans neleekāhs ne ſinoht un it newainīgi ſaka, lai gan wīnšch efoht uſwaretājs, tad to- mehhr wīnšch meeru flehgtu, lai wairal aſianu nebuhtu ja-iſleij. Bet ka wīnšch meeru noflehgtu, pahr to atkal jabrihnāhs: wīnšch meeru noflehgtu, ja wīſs paliktu pa wezam. Wīnšch pawiſam aiſmirſis, kapehž ſchis karšč ſahltš. Šchis karšč ir ſahltš, lai nelahrtiba un warmahžiba reiš Turzija beigtohs un kapehž meers ahtiki netiks noflehgtš, pirms ſchis mehrtis nebuhs panahltš.

— Reiš pahr Turziju runadami ari ſchē peemīneſim, ka Turki beidsamo uſtizibu pret kriſtīgeem ſaudejuſchi, pat pret Angteem, tā par peemehru wīni ne-uſtizāhs teem jauneem An- glu ahrſtehm, kas uš Turziju atſubiti preefšch eewainoto ahr- ſteſchānas un aptohpšchānas. Turki nu sultanam teikufchi, ka mineteer jaunee Anglu ahrſtes neko nemahkoht un tikai at- nahluſchi pee Turku eewainoteem ſawu amatu mahžitees. Sul- tans teizis, lai wīneem nopraſoht diplomu (leezības-rakſtu), ka wīni proht ahrſteht. Anglu ahrſtes, kas wīſi ir mahžiti wihri, ar ſchahdu nopraſiſchānu naw ar meeru, turklaht wehl Turku ahrſtes wīneem wīſadi ſpihte, par peemehru, wīni Turku eewainotohs tamehr pee ſewim tura, lihōš brants pee- metees, un tad dohd tohs Anglu ahrſtehm preefšch ahrſteſcha- nas, lai teem daudš mirtu, jo kam brants peemetees, tas gruhiti iſahſtejamš.

Telegrafa šinas.

No Peterburgas tai 28. Septemberi. Š Gorni-Stude- nes teel ſinohtš, ka tai 25. Septemberi no Kuſtiſchulas kara- ſpehka nodakas ſchahweja weens pulks pee Koſchewas, tai 26. Septemberi bij maſs kautināſch pee Kaditiojas; Turki tika ar leelu pametumu atdſihtī atpakal. — Koſtanžu un Sabinu (wakarā puſē no Baltas Lomas upes un wakara deenwidus puſē no Raſgrades) Turki ir atſahjuſchi.

— Pee Silīſtrijas Turki tai 26. Septemberi eefahka ar leelgabaleem ſchaut uš muhšu kara-pulleem. — Pee Kaditi- ojas ſapulzejāhs leelaki Turku kara-pulki.

No Belgrades tai 28. Septemberi teel ſinohtš, ka lai gan Serbija wehl pee kara naw peedalijuſehs, tad tomehr wīna ſawus kara-pulkus tā iſrihkojuſe un iſſubtijuſe, ka katrā brihdi war pee kara peedalitees.

Celshjemes smas.

No Rigas. Tai 25. Septemeri tika eefwehtita jauna flimnize ar 200 gultahm preeksch kara-ewainoteem. Schi flimnize ir eetaifita un ar waijadfigahm leetahm apgahdata no Rigas weetigas „Sarkana krusta“ beedribas un Rigas dahmu komitejas ar fchejeenas eedshwotaju palihdsibu. Widsemes gubernatora lungs muhsu augstai Keisarenei wisu padewigaki sirojis, ka tai 25. Septemeri „Sarkana krusta“ pagaidu flimnizes ruhmes Riga tika eefwehtitas, kas no Widsemes weetigas pahrwaldibas un Rigas dahmu komitejas ar fchejeenas eedshwotaju uszihtigu palihdsibu ar 200 gultahm ir apgahdata.

Us fchahdu sirojumu zeen. gubernatora lungam bija ta laime, tai 27. Septemeri no Keisariiskas Majestetes dabuht fchahdu Wisuschehligu telegramu:

Riga. Widsemes gubernatoram.

„Zuhfu siwa, ka „Sarkana krusta“ beedribas pagaidu flimnize Riga ar 200 gultahm eetaifitas seemas-ruhmes tilufchas eefwehtitas, ir Man ihstu preeku darijuse. Es preezajohs pahr tureenah eedshwotaju dshiwu peepalihdsibu un pateizohs wiseem dalibneeeem pee schihs flimnizes eerikteschanas un apgahdashanas.

Maria.“

— Pahr nupat minetu flimnizes eefwehtichanu preeksch ewainoto un flimo kara-wihru aplohpshanas runajohst mums ari kahds wahrds japeeleef par flimnizehm paschahm un winu eerikteschanu. Breeksch schiim flimnizehm ir eenemtas divi lasernas ehlas Nr. 50 un Nr. 43. Tai ehkai Nr. 50 ir 2 tahshas ar kohschahm, augstahm ruhmeem, un prohti augshas tahschai ir 6 leelas istabas un apakshas tahschai 9 istabas. Schini tahschah atrohnahts ari pahrwaldibas kanzeleja un bagats krahjums preeksch flimnizes waijadshahm. Schis bagatigi apgahdahts krahjums ir flaidrs peerahdijums, ar kahdu nepeeludannu uszihtibu fchejeenas dahmas sem Widsemes gubernatora leelmahtes, baroneetes Uekull, paschas wadshanas ir strahdajufchas. Diwreis bagats krahjums waijadshigu leetu preeksch flimneeku aplohpshanas jaw tika us kara-lautu aissuhthits un atkal ir bagats krahjums gataws preeksch minetahm flimnizehm! — Schini apakshas tahschah ari ir eetaifihits kehkis, deenasineeku dshiwolkis, ehdama istaba. Augshas tahshas 9 istabas ir eetaifitas tikai preeksch flimneeku sahlehun un tur atrohnahts 100 gultas, kas pilnigi ar wifahm waijadshahm ir apgahdata. Katra flimneeku sahle jeb istaba ir ihpafshs galbs ar fchachu-fpehli, ko Baltijas wagonu fabrikis labprahtigi dahwinajis. Tai ohtra ehla (Nr. 43) atrohnahts ari 100 gultas. Tai schihs lasernas waretu preeksch flimnizehm isleekoht, tad tur dashadash buhweshanas bija ja-isdara: bija ja-eetaifa bahdeshanas-istabas, kehki u. t. pr.

— (Gefuhthits). Jaw sawa laika tika sirohts un draudshs lohzehti par tam deesgan newareja preezatees un pateiltees, ka winu basniza (prohti Jahnu basniza) zaur basnizas preekschneezibas un pehminderu puhlineem til glihti uslohppta, tillab eeksch-ka ahrpufse, jo lai gan ahrihs lepnums naw Deewa-bihjashanas mehrkis, tad tomehr Deewa nama glihtums un spohdriba zila zilweku prahtus un firdis un pat Deewa wahrdos fazihits, kad ari ahrihi glihtam un tihram waijaga buht, kad basniza eet un pee fwehta Deewa galba dohdahs. Par basnizu paschu mehs fchoreis negribam rakstihit, bet tika weenu leetu peemineht, kas atkal no jauna peerahda, ka

muhsu basnizas preekschneeziba ne-apnikafe ruhpejahs ari par ahrihu basnizas uslohpshanu; prohti mehs gribejam fche premineht un sawu pateizibu issazihit preekschneeku lungeem un pehmindereem, kas gahdajufchi par gaismu ahrpuf basnizas. Kam gahdsh wakara laika gar Jahnu basnizu eet, tas redshs, ka tur par gaismu gahdahts. Neeuen basnizai preti ir gaissh wehjlukturis (laternis), kas wisu basnizas preekschu apgaismo, bet ari tahtaki wehl ohtrsh wehjlukturs peetaifihits. Schahdu gahdashana par apgaismoschannu ir lohti teizama, ihpafsch ihfalas deenas, kur dashreis Deewa-kalposchana heidsahs, kad jaw tumshs metees. Tahdas reisas ir lohti waijadshs, ka ahrpuf basnizas ir gaisshs, ihpafchi kad wehl apdohmajam, ka nerehti basnizas tumuma lufscheri stahw ar saweem rateem un sirgeem, kur basnizas laudim garam ja-eet jeb saws lufscheris un rati ja-usmekle. Scho rindiau rakstijaji zitu neko ar sawu rakstu naw gribejufchi panahht, ka sawu pateizibu issazihit basnizas preekschneezibai par winas gahdibu un ruhpihu, pee tam peeminedami, ka Jahnu basniza schini leeti war par preekschshmi dereht, par peemehru Behtera basnizai kur daudsh las buhtu darams preeksch ahriha glihtuma un gaischuma.

Rahdi Jahnu basnizas draudshs lohzehti.

No muhsu apgabala. Pastahstichu „Mahjas weefa“ lohtajeem no kahda kantina, kas naw wis notizis us kara-lautu ar nahwigeem schaujameem rikseem, bet muhsu paschu Baltija ar rungham un duhrehm. Das bija ta: buhs kahdas pahri nedelas, kad muhsu krahdsineeks bija usluhdshs mustam tus, tai fwehlideenas wakara musihki fpehleht preeksch dangotajeem. Drihs ari atnahza puifchi un meitas, tapat ari kahd wezaki mahjas papini un mamminas, lai nu gan ne us dangoschannu, tad tahschu ko no jauna redseht jeb dshirdeht un patam kahdu fchnabiti eedsert un pudeliti bairischa istufschohht. Puifchi eefahla ar meitahm dangohht. Galwinas bija labi ar suhro un bairiti fasilidijufchi, ta ka drihs weens par ohtru eefahla par dantfcheem wairaf fohliht. Kuzi wairaf fohlija, tee gribeja pirmee eet dangohht, bet ohtri ari ne gribeja pakaf palikt. Jaw fahla mustanteem wirsa grubstees, zits zitu lamahht, kamehr duhres tika pazettas un fahli baktitees; ari mustantu instrumentes dabuja dashu labu fpehreenu fahnos. Ar to nepeetika, kahds is pulka issauza: „Lo noteek ta ka pee Schipkas Turku semel!“ Ta ari noteek dalahs divi pulks un kerahs pee eerohtfcheem, kas til katram ahtraki pee rohlas bija. Pirmahs pulks nosauzahs par Turkeem un ohtrsh pulks par Kreeweem, ka ari mehs winas ihfuma deht nosauksim. Nu tuhliit kantinsch eefahlahs. Turkeem gahja grubti, fahla afinis par degunu tezeht, waijadsh labakus eerohtfchus eegahdaht, Turkeem bij jabehg no krahga ahra, Kreewi eekschah palika ar rungham, ais muhreem it labi apstiprinati. No ahrpufes Turki eefahla ar ahmineem un rungham zaur lohgeem us Kreeweem wirsa fpert. Das Kreeweem neko daudsh neslahdeja. Behdigi Turki usnehma usbrukschannu ar sturmi, pa durwim eekschah gahsdamees, bet Kreewi rungas katru Turku gar semi skeepa, ta ka silu muguru dabuja. Waj nu meers panahhts? Kas to dewa, pagasta tee-fai buhs darba deesgan, kamehr pilnu meeru panahhts. Ta eet, kad galwinas par daudsh fasilufshas. Rahdi nu krahga lohgi isflatahs, kas gan weegli prohtams, tapat ari weegli dohmajams, ka dashs labs puifis ar silahm azim un stish painu gihmi aplahht staiga un dsherumu isgulejufscham jalaw nahs gohdigam zilwekam azis flatitees.

No Jaun-Beebalgas. Katris, kas laika rakstus lasa, buhs lašijis, ka šče jeb tur teateris, weefibas wakaris un dseeda-
 ſchanas konzertes notur; it ihpaſchi ſchini laika, zaur ko pa-
 lihſibu ſneeds ſaweem eewainoteem brahteem uſ kara-laika.
 Gohds un pateizibas ir parahditas un wehl japarahda wiſeem
 teem, kas pee ſchi darba ſawu artawu ir peelikuſchi! — Jo
 no tam ir redſams, ka ari ſtarp Latweeſcheem ir mihleſtibas
 garis, kas jo dſihws parahdais preekſch ſaweem nahwe eeda-
 meem brahteem. Gan ari beſ ſchahdeem publineem ir naudā
 un drehbju gabalds pehz katra eeſpehjas mihleſtibas dahwa-
 nas ſalaſitas, pee kam ari mehſ Jaun-Beebaldſeeſchi parahd-
 neeki ne-efam palikuſchi; bet waj mehſ tā ween waram ſchā
 leetā ſtrahdaht? Al ne! Mehſ taſ ne-efam muzā audſinati
 un pa ſpundu barolt; jo mehſ ari paſihſtam, kas ir teateris
 un wina augli, weefibas wakaris, dſeedaſchanas konzerte. Ne-
 waru gan to leegt, ka ſem Jaun-Beebalgas ſkohlotaſu wadi-
 ſchanas ne-efam kaſdu konzertu peedſihwojuſchi, bet tee laiki
 jaw ir ſen atpaſal, taſ bij taſ laikōs, ka d muhſu wezais
 ſkohlotaſu Ulpe k. bij ſpehzigs, ſpirgts, lai gan ar firmu
 galwianu krohnehts, tomehr dedſigs dſeedaſchanas garā. Schis
 wezais tehws ſtrahdaja ne-apnizis ar ſweedreem waigā, tā ar
 ſaweem audſekneem, tā ar paſcha behrneem pee dſeedaſchanas.
 Dahrgā peeminā wehl togad ſtahw wina audſekneem tee „jauki
 gabali“ un tee brihſchi, ka d tee tika dſeedati! — Jo waru
 lezinah, ka wiſā wina laika, lamehr ſem wina wadiſchanas
 bij behrnu pulginſch, gan reti buhs kaſdi ſwehtki pagahjuſchi,
 fur tſchetri-balkiga dſeedaſchana zaur wina wadiſchannu nebij
 dſirdama. Tā taſ bija itin brangi winā laika, bet apſkati-
 ſimees ari ſcho ſkohlū, tā tagad tur ar dſeedaſchannu ſtahw.
 Beſahſſim no kaſdeem gadeem atpaſal. Schā ſkohlā ſtrahda
 jaw ilgatus gadus palihga ſkohlotaſi, daſchu gadu 2 (Wahju
 un Kreewu walodā mahzidami), daſchu gadu atkal 1, zits gadu,
 zits ari puſgadu, jo kaſdu 10 gadu laika ſchē ir bijuſchi
 kaſdi 8 ſkohlotaſi — tē wini nahza, tē atkal aiſgahja. Si-
 nams, ka d ſkohlotaſi til ihſā laika mainahs, tad no dſeeda-
 ſchanas naw ko dohmaht, tur ir weltigas publes par dſeeda-
 ſchannu ruhpetees. Uſ preekſch-laikem gan waram no ſchihſ
 ſkohlās ko laba zereht, jo tagad tur ſtrahda weza ſkohlotaſa
 tehwa dehls G. Ulpe k. un laikam buhs paſtahwigs ſawa
 tehwa weetā, bagatigi apdahwinahs ar dſeedaſchanas un mu-
 ſihka-garu. Schim mana zeenijama ſkohlotaſa dehlam no-
 wehlu dauds ſekmes un weikſchanohs pee ſchi tā ari pee wi-
 ſeem ziteem ſkohlās-darbeem! Tad wehl kaſlaku apſkatiſimees
 dſeedaſchannu no pagasta ſkohlotaſu puſes. Kad Jaun-Bee-
 balgas pagasta ſkohlū uſbuhweja pehz likumu norahdiſchanas,
 tad pagasta ſkohlotaſi lehrahs ar jautru un dedſigu prahtu
 pee dſeedaſchanas un ſapulzeja katrs ſawā ſkohlā dſeedataſu
 pulku, nehma weeglus un gruhus gabalus preekſchā un da-
 ſchu reiſu dſeedaja gluſchi labi. Tā taſ gahja ne ilgi, jo
 partijas radahs un dſeedaſchana ſahla niht, jo fur weens
 dar oſtru grib ko wairal iſdariht, tur plihſums un juſſcha-
 nas rohnahs. Un tā taſ ari ir notizis, jo nu ſaldā meerā
 — wiſi 4 pagasta ſkohlotaſi nemas nepaſkatiſimees uſ ſa-
 weem dſeedataſeem un ſawahm nohſchu grahmatahm. Bet
 kapehz tad dſeedaſchana til nahwigā meegā ir aiſwiguſe un
 duſs tā uſ muhſchibu? — Lai Deews dohtu, ka drihſ iſdu-
 fetohs! jo kaſ iſduſahs, taſ pamohdees ir jautrus un ſpehzigs.
 Mohſtatees juhs, ſcha darba preekſchneeki! Dſineju Rahrlis.
 No B . . . walſis. Tai 28. Auguſtā tika teateris un

weefibas wakaris iſrihkohts. Tai gan laiks 28. Auguſtā bija
 lohti ſlihts, tad tomehr es par to nelo nebehdadams, nobrauzu
 uſ B., jo gribeju patš ar ſawahm azim redſeht, tā tad gan
 B . . . ſchi ſpehle. Tur nonahluſſcham man tika teiktš,
 ka teateri ſpehleſchoht peedarbā (klohna). Nebija behrſtaus
 un puſes kaupijuſchi pee peedarba iſpuſchkoſſchanas, it ſewiſchki
 ſlatuwe bija lohti ſkaiſti iſgreſnota. — Pirma luga, ko ſpeh-
 leja, bija „Profefors Seiſſamer, jeb tā ſemju gaiſa baida,“
 latw. no R. Schillina. Schahs lugas fatura ir ſchahda:
 profefors Seiſſamers par brihwlaiku dohdahs uſ ſatumeem,
 tē winſch ſateek peepeſchi weenu ſkaiſtu ſemneeku kalponi,
 kura winu tā zaur ſawahm atbildehm peewell, ka winſch
 winā eemihlejahs un pehdigi appreze. Dhtra luga bija „Bruh-
 ſchu-Frantſchu biſes,“ latw. no R. Schillina un pehdigi
 „Pats ſawās mahjās,“ behdu luga ari no R. S. Wiſpah-
 rigi nemoh, war faziht, ka wiſas ſchahs trihs lugas tika
 ſpehletas deeglan ſlikti. Naw B . . . ſcheem akteeru garš.
 Uſ weefibas wakarū iſtaba bij tā bahtin peebahſta no laudim,
 tā ka ir ruhmes nebij tur ſtahweht. B . . . ſchi ir leeli
 danzotaji, jo lai gan tai maſā iſtabinā til ko kaſdi 4 pahri
 wareja danzoh, bet tee danzoja kaſdi 16 pahri. Swezes
 dantſchu ſahle bij til gudri eeſpraunſtas, ka wiſi ſwetſchu tauki
 taiſni publikai uſ galwahm krito. — s.

No Randawas (Kurfeme). Kā „Lib. Ztg.“ ſino, tad tai
 nakti no 22tra uſ 23ſcho Juli ſagti eeſlauſuſchees Randawas
 baſnizā, bet pee baſnizas mantahm newarejuſchi peetikt, tapehz
 ka drehſkambara (gehrkambara) durwis un lohgi par ſtipru
 bijuſchi apſtiſtrinati.

— Augſcham mineta awiſe ari paſneeds ſchahdas ſinas no
 Kurfemes wakarū puſes. Til dauds naktis-ſalnu gan neweenu
 gadu naw bijuſſas tā ſchini gadā. Tika Juli mehneſi ne-
 bija nelahdas naktis-ſalnas, turpreki Auguſta mehneſi reti kaſda
 naktis pagahja, fur neſala un Septemberi daſchu nakti bija
 ſtipra ſalna, ihpaſchi tai 13ta Septembara nakti bija ſtipri
 ſalts, tā ka no rihta pulſten 10 ehnu weetās wehl bija le-
 dus uſ uhdena. Waſarajas eewahſſchana drihſ buhs beigta,
 kartupetu nemſchana eeſahkta. Kartupeli ſchini gadā naw
 wiſai teizami iſdewuſchees; zaur-zaurim war rehſinah 3 lihſi
 5 graudi. Mahlu ſemē kartupeli trenoh (puhſtoht). Puhri
 (ſeemas-kweeſchi) ſchini gadā widuweji no-auguſchi; bet lini
 warenti ir iſdewuſchees. Waſaraja ir branga.

No Leepajas. „Mahjas weeſa“ 27. numurā ſinojam, ka
 uſ taſ Leepajas eſarā buhdamas Ziones ſalas atrohnāmā
 krohgā ſleplawas nokahwuſchi krohdſineeku un krohdſineezi, kaſ
 tai krohgā kaſdus 30 gadus bija dſihwojuſchi. Tagad at-
 nahluſſchas ſinas, ka Grohbinaſ pilſteefa kaſdus tehwinus
 ſakehrufe, kaſ tee wainige leekahs buht. Weens no ſcheem
 ſakerteem raubſijis iſmukt, bet tizis atkal ſakerts.

No Belgawas. Iſgahjuſchā numurā ſinojam, ka pee Bel-
 gawas aiſ Dohbeles wahreem, pilſſehtas meſcha widū pretim
 Rahtskrohgam atraduſchi lihki, kaſ bija breeſmigi ſadurſtihts;
 tagad atnahluſſchas ſinas (kā „Mit. Ztg.“ ſino), ka ir iſſi-
 najuſchi, ka nokautais zilweks eſohht kaſds ſaldats biſetneekš,
 kaſ 1868. gadā iſ ſeſawas tika ſaldatōs nodohts. Slep-
 kawahm pehdas peedſihtas, bet kahtakas ſinas til tad tiks
 iſlaiktas, kaſ iſmekleſchana buhs beigta. Sawā laika tad ari
 ſchihſ ſinas paſneegſim.

No Kuldigas. Kā „Gold. Anz.“ ſino, tad pee Kuldigas
 amatneeku beedribas ir eetaiſita ſkohlā amatneeku mahzeekem

par isglichtofchanu. Mahzibas buhs fchahdas: Kreewu un Bahzu waloda, fihmeschana (zeikinaschana) un rehkinaschana. Skohlās ufdeuwms ir, mahzkeem neween pasneegt wajjadfigahs sinaschanas preefsch dshwes, bet ari tahdas mahzibas, las winu kara-deenasta laiku pa-ihina no 6 gadeem us 4. — Rahds pohdneeku meistars tizis peekerts, kad alwas 20 kapeiku gabalu mijis. Winsch fchahdus wiltus 20 kapeiku gabalus jaw par 8 rubleem laudis laudis. — Tai 17ta un 18ta Septembert tika teateris israhdihts „Sarfanam trustam“ par labu.

No Dinaburgas puses. Augustā brauja diwi puifchi no Rihwenmuischas pagasta us Kreisburgu. Wini brauja pahri par Trepeemuischas upes tiltu; schihds prassija malfas, (to tiltu tura schihds us rentes), wini atteija, kad atpakal braufschohht tad malfas, un schihds palaida. Bet atpakal braufdami schelho to 10 kap., brauz upē pahri uhdeni un toreis uhdens bija uspluhdis. Par tam uhdens fahzis eet rateem pahri un straumē rinki greefis, tā ka abi puifchi no rateem ahra. Uhdens mahmulite winaus fawā flehpt usuehma.

— Ap to paschu laiku notifahs ari fchahds nelaimes atgadijums: Rahds meschafargs wakara dauds alus dsheris (tur wisi paschi alu bruhwe) un tapat wina tehws ari. Tehws iszheles no rihta ap pullsten 2 un iset ahra, reds, ka weens eet zaur mahjam, bet nesin las, eefkreij istabā un fauz dehlu: „Zeles, weens nef wozeni, (aumu).“ Dehls ar alus dullumu kee pehz slintes un freij ahra; eerauga, weens eet. Winsch neka nefaka, bet fchauj us to zilweku. Tas patriht pee semes un luhdsahs, bet winsch fchauj ohtru reisu un ee-eet istabā un faka, lai winsch tur puhstohht. Kad gaisma eeradahs, atrohhd fawa kaimina dehlu ahra fashautu, las bija gahjis us meschu. — Schahweeni labi trahvijuschi: no weena fchahweena galwā fchetras fthrohtes un no ohtra plejā gandriht wifs fchahweens. Wehl nu gan dshws ir fashautais, bet mas zeribas us iswefetofchanohs. Schahwejs ir nodohhts teefas sinaschanā.

J. Graubing.

No Maskawas. Sigahjuscha fwehtdeenas wakaru ap pullsten 7 dshrejea Andronjewa flohstera leelo pullstenu swanam. Laudis nesinaja ko dohmaht, pirmdeenu fwehtdeena nebija, (jo tad teel to wakaru preefsch tam swanichts); laikam buhschoht flohstera preefschneeks miris un tapehz swanoht, tā daschi laudis beidsohht dohmaja, ziti atkal dohmaja, ka lahds leels kautinsch bijis, tur Turki tikufchi fakauti. Bet ari flohstera muhlti tika zaur fchahdu ne-isprohtamu swanifchanu istrauzeti, wini steigfchus dewahs pa leelahm trepehm us tohrni augfcham un tur usgahjuschi atrada jaunu zilweku, las ar wifu fpehku swanija. „Ro juhs te darat?“ muhlti jaunam zilwekam prassija. „Es swanu, ka juhs redsat,“ bija jaunekta atbilde. „Bohschatees, ka no tohrna prohjam teekat!“ muhlti isfauza. „Tas war notikt, ja juhs to wehlatees.“ Ramehr nu wisi dewahs pa trepehm semē, pa to starpu bija atnahkufe polizeja, lai waretu pahre fcho nelahrtigo notikumumu usnemt protokoli. Kad jaunais zilweks us polizejas prassifchanu bija flaidru atbildi dewis, las winsch efoht un tur winsch dshwojohht, tad polizeja winam prassija, kapehz winsch swanijis. „Tee muhlti nodarbojajs tilai ar gulefchanu, ehfchanu un dserfchanu; es gribeju winaus usmohdinahht, lai wini pamohschahs un Deewu luhds, jo tagadeji laiki ir gruhti laiki,“ bija jaunekta atbilde.

No Sedlezes teel sinohhts pahre kahdu negantu fleplawibu.

Rahda schihdeete ar fawu peezi gadus wezu dehliu braukufe no B. zeema us P., lai tur ar faweem radineekem kohpt waretu fwehtdeenu pawadiht. Brauzohht peestahjees kahds gahjejs klahht un lohhti luhdsis, lai to pawedoht, jo efoht nota-wejees un winam tai pascha wakara jateefohht mahjas. Labfirdiga schihdeete ari panehmufe fwefchineeku libdā. Bet kad jaw bijis tumfchs un tee zaur kahdu meschianu braufufchi, tad fwefchais peepefchi apturejis fitgu, eegrubdis ar nasi wairat reifas kutscherim fahnds, isfweedis to is rateem un tad nogalinajis ari Schihdeeti un winaus behnu. No louka pahnahldami semneeki istrauzejuschi fleplawu, eekam tas nogalinatohs paspehjis aplaupiht. Kutscheri semneeki wehl atradufchi dshwu, kurfch tad ari to notikumumu istahhtjis. Sleplawam pehdas wehl naw peedfhtas.

Kara sinas.

Sigahjuscha numura sinojam, ka Turku kara-fpehls pee Plewnas no muhfejem eeflehgtā, bet fchi eeflehgfchana nebija eefahlumā pilniga, tā ka 10,000 Turku isfweedahs jauri un faweenojajs ar Osmanu-Baschu. Schis palihgs Osman-Bascham mas ko palihdsjeja, tapehz ka minete 10,000 winam neds fchaujamas leetas, neds pahrtikas nepeenefa un tas winam truhht. Wehlah Turki mehginaja Osman-Bascham ari pahrtiku un fchaujamas leetas peewest, bet to wini neeefpehja, jo pa to starpu bija muhfeji jo pilnigati Osman-Baschu eeflehgfufchi, tā ka no ahreenas neko winam newar peewest. Rā jaw minejam, tad Turki mehginaja Plewnas pilsehtai peewest pahrtiku, fuhtidami 1000 leellohpus, be wifs schis fuhtijums nahja muhfu rohkās, jo muhfu palawneeks Lowis of Menar to Turkeem atuehma un lai ari turpma Turkeem fchahda peeweschana nebuhtu neeefpehja, tad winsch ispohstijis un fadefsinajis wifus tiltus wifaplahrt. Tai pascha deenā ari kahds pulks Turku is Plewnas isnahja ar to nodohmu, lai waretu few drufzin prohwiantes eeguht, bet wini tika no muhfejem fakauti un atdfiht atpakal. Schee diwi notikumū deefgan flaidri peerahda, ka Plewna lihds ar Osmana-Baschas kara-fpehlu pilnigi no muhfejem eeflehgtā. Ari jits kahds notikumū rahda, ka Turkeem buhscha fahl fahchlukt, prohti Turki ar muhfejem nolihgfufchi, ka wini nepretosees, kad muhfeji fawus kritufchohs aproht un eewainotohs us kara-lauka falafa, jo lihds schim wini to kaweja zil fpehdami, ne-eewehroja wispahrigus karofchanas likumus, dohmadami, kam nags, tam teefa, bet tagad famanijufchees, ka ta fpehka naw wis til dauds. Tā schim brihscham tabs leetas stahw pee Plewnas. Rahda ahsejemes awise („Pol. Corr.“) appreefsch kara-stahwofli pee Plewnas tā: Tee swarigakef kautini schini rndeni gaidami pee Plewnas un kamehr Osmana-Baschas kara-fpehls naw pahrwarehts un Plewna naw eewemta, kamehr Kreewu armija newar tahkati us preefschu dohtees. Schahdā buhschanā nu Kreewi stipras kara-fpehkus pee Plewnas nostahda un fatairahs us usbruffchanu; bet usbruffchana naw weegla leeta, jo Osmana-Bascha pee Plewnas stipras flanstes usmetis. Bet wifas schis stipras flanstes Osman-Bascham mas ko war palihdscht, ka winam fahl pahrtikas jeb prowiantes truhht un us prowiantes peeweschanas winsch newar zereht, ka beidsamee notikumū to peerahda. Kreewu kara-fpehkeem tas labums, ka wini tilai diwi deenas gahjumu no Donawas atahlu un tapehz weegli war neween few wifas wajjadfigahs leetas, bet ari jaunus kara-pullus

peewest, ta tad ari deenu no deenas Daman-Bascha teef stip-
tali eeflehgts un usbruffchana katru deenu gaidama. Ta spreesch
augfcham mineta awife.

Rahdas sinas no Plewnas pafneegufchi, pafkatisimees ari
uf tahm mafahm walstim, kas kaut kahda fakara stahm ar
tagadeju karu, prohti pafkatisimees uf Greekiju, Montenegro
un Serbiju. Greekija nesina ihsti lo dariht, waj karu fahkt
waj nefahkt. Turzijas waldbiba Greekijai ihsti ne-ustizahs un
katru brihdi gaida, ka ta karu fahls. Lai Greekija karu
fahkdama nepahsteigtu Turziju, tad ta pee Greekijas rohbe-
schahm nostahdijufe fawas pawalsties Ciprusa un Tesalija
kara-pulkus, jo schinis pawalsties pa leelakai dalai dshwo ti-
tai Greeki un tapehz Turki baidahs, ka schee pret winu ne-
fazelahs, kad Greekija karu peefazitu; turklaht ari Turku
waldbiba fahf fawus Greeku pawalstineefus stipri spaidiht un
dashus jaw farehmufo zeeti. Schi buhfhana, ka prohtams,
Greekus lohti istrauzejufe un tapehz ari Greekija ta ka spee-
stin speesta teef uf karu. Waj nu Greekija karu peefazibis,
to nu newar sinah, bet ka rahdahs, tad gan Greekija wisai
meerigi newarehs isturetees, jo starp winas paschas pawalst-
neefum iszehlfufes leela kurneschana, ka pee fawu zilts-brahlu
apfargaschana nem tahdu masu dalibu. Ka tee Greeki, kas
ir Turzijas pawalstneeki, no Turku warmahzibas baidahs, ta
ir prohtama leeta, jo tika japaftatahs uf Bulgariju, ka tur
Turki newainigohs Bulgarus bes schelastibas aplauj un pa-
lar. — No Montenegras schim brihfhahm naw dauds kas si-
nojam. Montenegreescheem ar kara-darbeem brangi weizahs,
jo wini Turkus arweenu tahlaki aidsen prohjam; bet deefin
lo leela wini ar faweem, lai gan duhfhigeem, tad tomehr
neleeseem pulkeem newar pafrahdaht. — Serbija tagad ar
Kreewiju nolihgstoht, sem kahdahm norunahm wina pee taga-
deja kara lai nemoht dalibu.

— Beidsama laita, prohti no 20ta lihds 22tram Septem-
berim bija leelaki kautini uf Afijas kara-laula starp Karfi un
Adrianopeli. Muhfeji, sem fawa wirawadona leelfirsta Mi-
chaela Nikolajewitscha wadischanas, usbruka Turku kara-speh-
tam sem Multara-Baschas wadischanas. Trihs deenas fihwi
jihnijahs. Multara-Baschas kara-spehla kreifais spahens tika
no muhfejem pilnigi fakauts un pa dalai fawangohs. Genaid-
neeki buhtu wehl wairak kilufchi aplauti un sawangoti, ja
muhfeji, trihs deenas un diwi naktis no weetahs jihnidamees,
nebuhtu bijufchi par dauds peelfufchi. Zil mums kritufchi
un eewainoti, ka ari zil eenaidneeku kritufchi un sawangoti,
pahre to wehl naw sinas atnahlfufes; bet to gan war fa-
zilt, ka Turki wairak tuhktoschu ir saudejufchi.

— Ka lastajeem sinams, tad Mehmeds-Alli usbruka muhfu
Trohnamantineela kara-pulkeem, bet tika fakauts un atdsihts
atpakal. Behz schi kautina Mehmeds-Alli pats teizis uf fa-
weem generateem: „mani lungi, ar usbruffchamu ir beigts,“
jo winsch bija pahrelezinajees, ka ar faweem kara-pulkeem
nespehs wairs usbrukt. Winsch ari teizis, ka usbruffchana
nebuhtu til flilki isdewufes, ja Egipteeschu kara-pulki, kas
kreifa armijas spahena atradahs, nebuhtu til flilki turejufchees;
wini gandrihs pee kaufchanahs nenehmufchi dalibas, ka to
ta buhfhana peerahda, ka wineem pawifam bijufchi 10 eewai-
notu un 3 kritufchu. Turzijas waldbiba tagad Mehmedu-Alli
no kara-wadona, amata atzehlfufe (laikam tapehz, ka winsch
usbrukdam neween nefa nepanahza, bet tika fakauts) un wina
weeta eezehla Suleimanu-Baschu. Suleimans ir lohti duh-

fhigs uf usbruffchamu, ka winsch to ir peerahdijis, muhfe-
jeem pee Schipkas usbrukdam, kur winsch wairak nefa 20,000
kara-wihru pasaudeja. Kad nu Suleimans tika par wirawa-
doni eezelts, tad dohmaja, ka drihsama winsch muhfejem
(Trohnamantineela kara-spehlam) usbruffchoht, bet lihds schim
tas naw notizis, bet turpreti Suleimans ar faweem kara-
pulkeem wehl ir atkahpees. Schahda atkahpfchanahs nu flaidri
peerahda, ka Suleimans fawus kara-pulkus netura par deef-
gan stipreem, ka ar teem warefu usbrukt. Ka dsird, tad muh-
feji fataifotees drihsama usbrukt Russchukai. To dsudejis
Suleimans nodohmajis ar faweem pulkeem uf Russchukas
pust dohtees.

— No kara-laula Afija mehhs jaw schini numura ihfuma
sinojam, ka kautinsch muhfejem ar Multaru-Baschu bijis un
winsch tizis fakauts. Tai 22. Septemperi atkal kaufchanahs
fahlfufes un tai deena wehl nebija beigta; bet ka tai 26ta
Septemperi no Tisfises teef sinohts, tad Multars-Bascha atkal
tizis fakauts, ta ka winam bijis lihds Karfei ja-alkahpjahs.
Klahtakas sinas pahre scheem kautineem wehl naw atnahlfu-
fchas, bet mums ari peeteel ar to ihfu sinu, ka Multars ti-
zis fakauts un winam bijis ja-alkahpjahs.

— No Serbijas. Ka ahfemes awises sino, tad schinis dee-
nas efoht uf Belgradi aifsuhitti 6 lasti ar selta-naudu, prohti
ar kahdeem 68,000 Kreewu dukateem. Schi nauda tikschoht
isleetata preelfsch kara-wihru wajadsibahm. Dashas awises
sino, ka wehl wairak tikschoht fuhthits. Schihis sinas nu
rahda, ka starp Kreewiju un Serbiju jaw nolihgumi buhtu
noslehgti; turpreti zitas awises sino, ka kara-fabeedribas no-
lihgums starp Kreewiju un Serbiju wehl ne-efoht noslehgts.
Serbija pagehroht, lai to atfihstoht par fwabadu walsti, lai
tai peeschkroht Turzijas Wez-Serbiju un lai Kreewija usre-
moht datu no kara-isdohfchanahm; bet Kreewija tahdas pa-
gehreschana negriboht paklaufcht. Beidsamo pagehreschamu
warbuht Kreewija ir eewehrojufe, jo Serbeem pascheem ir mas
naudas un bes naudas ir grehti karoht un tamdeht winai
ari naudas-palihdsibas wajadsiga; bet tas naw weegli doh-
majams, ka Kreewija labpraht usnemfees galwofchamu par
Serbijas patstahwibu un par semes peeschkifchamu. Pee tam
ari ja-apdohma, ka Kreewija ir Austrijai un pa dalai ari
zitahm walstim fohljufe, ka Turzijas leeta galiga nospree-
schana un ischekifschana nenotikschoht bes eepreelfchigas wif-
pahrigas appreeschanas ar Ciropas leelwalstim.

— No Konstantinopeles. Ka no tureenahs teef sinohts, tad
Konstantinopelneeki fawas galwas lausa ar tahm sinahm, lo
dashas Ciropas awises pafneegufchas pahre gaidamo meera-
jeb pameera-nolihgchamu starp Kreewiju un Turziju. Lai nu
gan wini ar schahdahm sinahm nodarbojahs, gribedami issi-
naht, waj Turzijai zaur gaidamo nolihgchamu netikschoht
pahri darihts, tad tomehr jafaka, ka minetahm meera- jeb pa-
meera-sinahm naw nelahda fwara, jo kamehr Ciropas leelwalstis
naw preelfchikumus preelfcha kilufchas pahre pameeru jeb
meeru, tamehr tahdas awifchu sinas mas lo eewehrojamas.
Lai gan Turki flehpi, ka wini uf meeru dohma un labpraht
gribetu, tad tomehr to war manih un tamdeht wini ari gu-
dro un spreesch pahre awifchu meera-sinahm. Tahdas Turku
flehptahs meera-wehleschanahs schim brihfhahm nepeewildisees,
jo tagad, kur wifs uf leelakeem kara-darbeem teef sagatawohts
un katru brihdi ischekifschanas kautini (prohti, kas jihnijahna
uswarehs) gaidami, tagad newar no meera jeb pameera dere-

ſchanas runaht. — Turzijas waldiba neween wifus Bulgarius, kas ſtahw frohna amatōs, ir no deenafka atlaidufe, bet ari wifus Bulgaru ſkohlenuš, kas frohna ſkohlās mahzahs, no ſkohlām iſofinuſi. Prahtigeer Turki ar ſchahdu ſkohlenu iſdſiſchānu naw ar meeru, jo to ſchee behrni ſin no politikās, jeb to wini ſpehji pee politikās darbeem iſdariht.

No Berlīnes. Firſts Biſmarck atbrauzis uš Berlīni un lahdas 14 deenas ſche paliks, lihds tahs ſwarigalahs dariſchanas eelſchligas politikās leetas buhs beidſis. Ta ſwarigaka leeta ir ſchi, prohti noſpreest, waj ar brihwprahtigo likumu dohſchānu buhs tahtaki uš preeſchu eet, jeb lahdu brihdi apſtahtees. (Kā laſitajeem ſinams, tad Wahzija daſchus brihwprahtigus likumus iſlaidufe, kas pee winaš katolu pawalſtneekem, ihpaſchi pee katolu garidſneekem, ultramontaneem leelu pretoſchānohš ſajehluſchi). Pehz Biſmarka dohmahm buhtu ja-apſtahjāhš, taš ir: jauni brihwprahtigi likumi nebuhtu iſlaidiſchami, kaš jaunās preteſtibās ſajeltu. ſchi leeta nahš apſpreeſchānas walſts padohmē; eelſchigu leetu miniſteris pilnigi peekrihtohht Biſmarka dohmahm. Lai gan ſchim brihſcham wehl newar ſklaidri ſinaht, tad tomehr Biſmarka dohmas pee daſchahm partijahm iſrahdihš ſihwu pretoſchānohš.

No Belgijas. Bija ſinas iſpauſtas, ka jaunais prinzis Napoleons (bijuſcha Franzijs keiſara Napoleona III. dehlš) efoht no Dawes Belgija ſlepeni aiſdewees uš Parihji; tagad atnahluſchās ſinas, ka prinzis Napoleons gan efoht no Dawes aiſbrauzis proſjam, bet ne tamdehl, lai waretu uš Franziju aiſbraukt, bet tamdehl, ka tureenās teefas wīnu iſraidijuſchās; wīnſch efoht aiſbrauzis uš Angliju.

No Romas. Itālijas kehnina jaunafais dehlš Amadeo, kaš ſawā laikā bija eezelts par Spanijas kehninu, bet no Spanijas trohna atſajijahš, efoht nodohmajis laizigai dſihwei atſajitees un garidſneeku lahtā eeſtahtees. Geſahlumā tahdai ſinai negribeja tizeht, bet tagad iſrahdahš, ka ſchi ſina ir pateſa, prohti prinzis Amadeo pehz tam, tad wīnam laulata draudſene nomira, ir palizis lohti noſkumis un fehroſchānā noſgrimis, tā ka wīnam wīſi paſaules preeki reebj un wīnſch tamdehl garidſneeku lahtā grib eeſtahtees. Kad wezais pahweſts ſcho ſinu dabujs dſirdeht, tad wīnſch lohti par to preezajees, ſajidams: „Pateſi, rahdahš, ka prinzis eelſch ſewim ſajuhht ſwehtu zehſchānohš.“ Kā prohtams, tad Itālijas waldibai taš nemas naw pa prahtam, ka prinzis Amadeo grib palikt par garidſneeku un tahdā wīhſe padohdotees pahweſneeku wadiſchānai, jo pahweſta waldiba ir ſihwa prelineeze Itālijas waldibai un wīſeem brihwprahtigeem zenteeneem.

Zilweka daba un tee tſchetri temperamentu.

Wīſu pirms apluhkoſim to jautajumu: „Kapehz zilwekem peefſchirtti tſchetri temperamentu?“ Kapehz tſchetri? Kapehz ne 3 jeb 5, kapehz ne wairak jeb maſal? To jautatajs grib ſinaht un uš tam mums buhs ja-atbild. Atbildi dewuſcheem, kapehz tſchetri temperamentu peenemti, mums peenahſtees iſtahtſiht, to ſchee tſchetri temperamentu noſihme, un to darijuſchi tad beigās pahredohmaſim, waj ſchahda temperamentu eedalſchāna tſchetras ſchirās pateſa.

Ta buhtu, iſfumā ſanemta, ta lahtiba, pee luras nodohmajis turetees, jautajam atbildi dohdams, un tā tad ari pehz lahtas ſahluſchu.

Kapehz tſchetri temperamentu un ne wairak jeb maſal peenemti? Uš tam atbildohht buhſchāpabredohma, waj ſkaltis jeb zita lahdā buhſchānā waijadſiga atbilde naw atrohnama. Palikſim pee ſkaltteem. Bet kaš ir ſkaltis? Uš tam war ihſ

un weegli atbildeht un war daudz iſſkaidroht un tomehr gala ſpreedumu nepanahš. To apleezina lahts, kaš ſkaltis dabu pehtijis jeb pehta. Atſtahtim ſcho pehtſchānu matematikas prahtneekem un kerſimees pee ihſahš un weeglāhš atbildeš.

Skaltis nāht no ſkaltſchānas, ſkaltis rahda, zit ſkaltis. Zilweku pirma rehtinaſchānas grahmata bija deſmit pirkſi un ſchi rehtinaſchānas grahmata wehl ſcho balru deenu wīſai rehtinaſchānai par pamatu, prohti deſmitu lahtiba jeb „dezimāliſtēma.“ To wairak zilweka prahtis atſihtijahš, wīna garš dohmāſchānas ſpehtā peenehmahš, jo tahtaki ſneedſahš wīna ſajehgſchāna ſkaltſchānā un wehlat ſkaltis. Skaltſchānu ſajehdſis wīnſch ſahla pehtihht pehz ſkaltis dabas un ſkaltis atrada likumus. Muſhu laikā ſkaltis dabu un likumi palikuſchi par ſenatību. Skaltteem leels peerahdiſchānas ſpehts, to apleezina taš teikums: „Zahlen ſind redende Beweiſe,“ ſkaltis ir tee, kur tizigais un netizigais, Turks un Kreems ir meenis prahtis. Wezōs laikōs, lai gan zitadā ſinā, ſkaltis bija leelā gohdā, par ſwehtumā. Leels ſkaltis pehtitajš un zeenitajš bija ſlawenais prahtneeks jeb ſiloſofs Pitagoras. Wīnſch ſkaltis dohmaja atradis likumus, paſchu pateſibu dohmaja ſkaltis efoſchu. Prohtams, ka ſchahdas dohmas pa leelakai daſai bija nepareiſas, lai gan Pitagoram ſawi leeli nopelni, kaš peepaſiſi Pitagoras mahzjumu metematikā (Pythagoräiſcher Lehrſatz). Ratus mudrneeks un zimermanis to ſina. Bet neba mans uſdewums par Pitagoru runaht. Palikuſchu pee ſkaltteem. Wezōs laikōs, tā jaw ſajiju, bija daſchi ſkaltis ſwehti. Ja ne-alojohš, tad wezeem Ebreeſcheem bija tee ſkaltis 12, 7, 4 u. t. pr. ſwehti (par peemebru Iſraēla dſinumam 12 ziltis u. t. pr.) Wezeem Latweeſcheem bijuſchi ſwehti tee ſkaltis 9 un 3 un zitahm tautohm atkal ziti.

Kā wezōs laikōs daſchi ſkaltis bijuſchi tautahm tizibas ſinā ſwehti un eewehrojami, tapat wehlatōs laikōs daſchi ſkaltis ſinaſchānā. Ihpāſchi eewehrojams ſkaltis ſenat ſinatibās bija 4. Senatu laiku ſinataji un prahtneeki labpraht wīnu eedalija tſchetras ſchirās. Apluhkoſim ſcho leetu druſzin tuwaki.

Senat dohmaja, ka wīſas leetas waſtahtwoht iſ tſchetreem elementeem, prohti iſ uguns, uhdens, ſemes un gaisa (tagad ſinams dabas-pehtitaji atraduſchi, ka naw wīs 4 elementi ween, bet lahti 60); tapat atrohdam to ſkaltis 4, ſihmejotees uš daſchadahm eedalſchānahm un noſchirſchānahm, par peemebru ir 4 paſauls-gali (Seemeti, Deenwidi, Rihti un Wakari jeb Auſtrums un Neetrums), 4 leelees wehji (Seemeku, Deenwidu u. t. pr. wehſch), 4 rehtinaſchānas pamati: ſkaltſchāna, atſkaltſchāna, wairoſchāna, dalſchāna; tad ari tſchetras gadſlahtas (pawafaris, wafara, rudens un ſeema) un mehneſchālahtas (jauns mehneſis, pirmais un beidſamais zertohlfnis un pilns mehneſis). To paſchu eedalſchānu atrohdam ſenat ari wehl zitās buhſchānās, par peemebru: auglſkohlās wīſas mahzibas noſchirbra tſchetras nodafās jeb tā noſkaltis ſakultetſahſtes, teefas-ſinataji, (adwofati), Deewa-wahru ſinataji (mahzitataji) un prahtneeki (ſiloſofi); tapat ari dſihwības lahtas: behrens, jaunelis, wihrs, ſirngalwīs.

Ja tahtaku melletum, wehl wairak atrastum, kur ſkaltis tſchetri pee lahdas leetas jeb buhſchānas eedalſchānas nemti.

Kad nu ſkaltim tſchetri ſenat ſinatibā bijis lahdš ſwars, tad newiſohht taš dohmas rohdahš, ka tamdehl ari zilwekam peefſchirtti tſchetri temperamentu, jeb ar ziteem wahredeem ſaloht: „ſenatu laiku prahtneeki zit ſpehdami raudſijuhſchi wīſas leetas un buhſchānas noſchirt tſchetras ſchirās, tapehz ari tſchetrus un ne wairak jeb maſal temperamentus peenehmuhſchi.

ſchi buhtu tā atbilde uš to jautajumu „kapehz zilwekam peefſchirtti 4 temperamentu.“ ſcho atbidi dewuſcheem mums atliſtees wehl lahdš wahrdš ſafams, 1) to noſihme taš wahrdš temperamentu un 2) lahti ir ſchee temperamentu.

Temperaments (Latīnu wahrdš temperamentum) wiſpahrigt noſihme: apmeekinaſchānas, widoſchānas un iſlihdſinaſchānas-lihdſelli, tad ihpaſchi aſins-maiſijumu, zilweka garigas un meefigas buhſchānas ſaweenojumu, pehz lura wīna juſchāna un dohmāſchāna grohſahš, jeb ar ziteem wahredeem ſaloht: temperamentu apſihme zilweka juſchānas un dohmāſchānas-dabu, apſihme, praſti ſaloht, zilweka dabu. ſchahdā noſihmeſchānā taš wahrdš tempera-

ments nemams, kad no tšchetrem žilweku temperamenteem runa. Nošlā dabujschi, to temperamentis nošhime, eestm sošli tah-tahu un apfatišimees wifus tšchetrus. Tohs tšchetrus tempera-mentus nofauz par sanguinistku, melancholistku, flegmatistku un koleristku temperamentu.

Gelam schohs wahrbus tuwati issfaldrojam, buhs kahds wahrds jafaka, to fenal dohmaja, no lam temperamentis zelahs. Doh-maja, ta žilweka meestiga un gariga buhschana saweenojahs aš-nis un lahbas tahs ašnis, tahda winam ta daba, kahds winam tahs temperamentis.

Kam jautrs prahts, gaischas ašnis, to nofauza par „sanguinistku“ tam peeschfibra sanguinistku temperamentu, tam peeschfibra „jautru dabu;“ dohmaja, ta winam tibras ašnis, tapehž tahdu wahrdu dewa, jo sanguinistks zehlees no ta Latinu wahrda san-guis, ašnis.

Kam bija nopeetna, fehroschanaš lihdsfnadamašs daba, tam peeschfibra melancholistku temperamentu, fehru, flumigu dabu un dohmaja, ta tahdam melnas ašnis (jo melns šhmesahs us feh-rumu, flumibu), „melan, melas,“ nošhime Greeku walodā melnu. Kam tahda daba, to nofauz par melancholistku.

Kam bija meeriga, rahma, kuhtra daba, no ta dohmaja, ta tam efoht beesas ašnis, un tam peeschfibra flegmatistku tempe-ramentu, pehž ta Greeku wahrda „flegma“ (zehlees no „flegein“ šabedfnahš) un nošhime medizinaš beesu glohtainu šahidrumu, uš tahdu wišhi dohmahts, ta zaur uguni šahidrumš paleel bee-sats, šhstahs, tapehž ar „flegma“ apšihme meeribu, weenaldsibu, kuhtribu. Kam tahda daba, to nofauz par „flegmatistku.“

Kas aštri nošstahs, paleel dufmigs, lam, ihš fatohš nifna daba, no ta dohmaja, ta tam daudš schultes ašnis un tamdeht tam peeschfibra koleristku temperamentu, šcho apšihmeschannu nem-danti pehž ta Greeku wahrda „chole,“ schulde jeb schulst. Kam tahda daba, to nofauza par „koleristku.“ Eas ihšumā buhtu tšchetru temperamentu issfaldrojums, un tā tad nahktum pee tahda špreeduma: „sanguinistks“ — žilweks ar jautru dabu, „melancholistks“ žilweks ar fehrinopeetnu dabu, „flegmatistks“ žil-weks ar kuhtru dabu un „koleristks“ žilweks ar nifnu dabu.

Kahds prahtneeks nehmees aprakstihš, ta tšchetri temperamenti miblestiba un draudšiba parahdahs, to šche ihšumā pašneedsam. Sanguinistks mihl štaistu, wišch preetšch fawas miškafahs škreem zaur uguni, schaujahs ar ziteem, eet us duntšcheem, bet winam žitas štaistas ari mihtas. Bet til lihds ta wina mihtaka to no šawa štaistuma saude, tad wina miblestiba ari wehšā. Ne ta melancholistks: wišch mihl daitu, wina miblestibaš netrubhš lai-slibas, bet lihdsfnajahs wairat draudšibaš, wišch ir ušizigs un pašahwigs šawā miblestiba, kad ari wina mihtaka šawu štaistumu saudetu. Žitads ir koleristks: wišch mihl štaistu šepnumu, wišch šawu mihtako gresnt gebrhž un ar to leelahs, bet wišch ir kohši greišferdigs, winam štaudiga miblestiba un tad šchi štaudiba jeb greišferdiba issuhd, un to wišch miblestis, to wišch eenihd. Fleg-matistks ir labš wihrs. Wišch mihl šmulu, bet labš šaim-neezi, kas winam proht labu šafeju iswahriht un gahrus žepē-šchus ihžep. Wina miblestiba ir beš kaislibas un greišferdibu wišch nofauz par multibu.

Draudšiba tšchetri temperamenti parahdotees tā: Saguinistks ir mihtsch, jautrs draugs, un ari tahdi ir wina draugi, bet kad draugs paleel šlims un winam šadšihwe ar to paleel gaelaiziga, tad draugs wina ažu galā neredsehš.

Melancholistka draušiba ir pašahwiga un kad draugam šlitti šahjahs, tad šikai wina draudšiba jo plašchi parahdahs. Kole-ristks ir palihdsigs draugs, bet kad draugs wina zenschanā pehž gohda un šlawas pašspehž, tad wišch paleel ta pretineeks un beidschht šhwakais eenaidneeks.

Flegmatistks mihl draugu, kas ar wina pee asus glahšes pa-terise, kahrtis pašpehle. Wišch ari draugam palihds, kad winam zaur tam naw nekahda apgehštinašchana. Draudšibas augštumu un šweštumu wišch ne šapnt naw šajutis.

Tahdu pašchu nošchiršchannu war ari dšihwē atrast.

Sanguinistkam mihta un patihškama daba, bet nekilla, wina ti-lumi ir pašrgroššigi. Zaur šlakteem beedreem wišch war palikt par schuhpu, melfuli, nošedsneeku, bet ne tamdeht, ta winam

šawna širds, bet tamdeht, ta wišch žitam grih pa prahtam isbariht. Melancholistks ir šlittis un noleek šew šikumus preetšch dšihwošchanas. Koleristks ir gohdfahrtigs, štrahdigs, žentigs, gohda wihrs. Flegmatistks ir labš pawalstneeks un wežu laiku aiššahwetašs, konserwatistks.

Tā wehl waretu daudš žitas lihdslibas tē peemineht, par pee-mehru, kahdi preeti, kahdas behdas, kahdi ženteenti ir lairam temperamentam, bet tas muhs aišwestu par tahku, jo wairat wehl tamdeht, ta schahda temperamentu eedališchana naw atbalšita us šinainibas pateekšbu.

Beigās wehl japeemin, ta jaunahs laihds radees kahds teizams dabas pratejs, kas žilwekem peeschchir feschas temperamentus.

Sina pahr uffaukteem Riga.

Fehlabas-basnižā: meesneeku meisters Johann Emil Heß ar Antoniju Gleizmann.

Pehtera- un Dohmes-basnižā: Rigas gubernijas pašes kantohra tšchinowneeks kollegijas-registrators Šlja Šerastimows Sam-sonow ar Annu Ewelini Kemmer. Šhafners Johann Hermann ar Emmu Bertu Kirstein, dšim. Laugermann. Graweeris Johann August Gehhard ar Juliani Doroten Jakobsohn. Apteekeris Theo-dor Daniel Anspach ar Šdu Henrietti Rosengreen. Žimermannu šellis Wišh. Thomas Kettelhorst ar Katarihni Landmann. Mašchinnu štrahd-neeks Wilhelm Silling ar Mariju Rosenthal.

Gertrudes-basnižā: dahrsneeks Joh. Peter Kahrking ar Helmi Reekking. Želwebelis Stepanš Saborni ar Elwirti Paulini Juliju Müller. Unterošžeeris biletneeks Fehlabs Šerweris ar Katarihni Dreimann. Kuischeris Gusts Preebiht ar Annu Saring. Kalps Mikelis Rihzis ar Margreetu Sofiju Bernsohn.

Žesus-basnižā: dšelsžeka štrahdneeks Jakobs Antons ar Kuifi Kapslonski. Žabrika štrahdneeks Jakobs Šewarts ar Annu Bal-ting, dšim. Šwirgšde. Kaleju šellis Peter Wolbemar Petersohn ar Trihni Lauwa. Heinrich Gutmann ar Sofiju Justement. Dšelsžeka štrahdneeks Peter Šipparš ar Šliš Kempeter. Mazineeku šellis Jo-hann Strauß ar Aleksandru Ludowitu Wasilewski. Korķu greesejs Martiņš Mahler ar Dototeu Andersohn.

Šahnu-basnižā: šaldats ahtatneeks Mikelis Mišelsohn ar Rihbu Kirstein. Ruga štrahdneeks Peter Petersohn ar Elsi Šeepa. Mahrneeku šellis Karl Doim ar Mariju Sillin. Žuhrmannu šaim-neeks Frijis Kahren ar Katarihni Amaliju Dšoling.

Mahrštinu-basnižā: unterošžeeris Janis Dšjolinšch ar Elsi. Šlije, dšim. Silling. Mazineeku šellis Mahrštinšch Bugis ar Ottiliju Mariju Šeezeent.

Trihsweentibas-basnižā: štrahdneeks Šahnis Silling ar So-fiju Wišh. Werner. Žabrika štrahdneeks Šhrištofs Šumpels ar Jo-hannu Ešetti Rittneeks.

Katolu-draudšē: Bonifazius Ruttus ar Mariannu Šilezku. Romuald Špiganowišchš ar Katarihni Gulbe. Johann Šikewišchš ar Annu Laur.

Ušaižinašchana.

Karšch wehl naw beigts un tad to beigš, kas šahw Deewa šinā. Kara-breekšmas wairojahs, eewainoto štaitts mums šnee-dšahs pahri par 20,000. Tē palihdslibas wajaga, kohši daudš palihdslibas! Tapehž ari Mahjas weeša laštajus miht ušluhdšu, lai šawu labdarigo rohtu ne-ašdara, bet katrs žif špehdams šawu artawinu lai noleek uš tehwošemes šwehta altara preetšch žeešdameem brahtem kara-laukā. Wišabas dahwanas ar patei-zibu preti nem manā driku namā pee Pehtera basnižas.

Ernst Plates,

Mahjas weeša ihpašchneeks un redaktors.

Rondas papihru-žena.

Rigā, šai 30. September 1877.

	Papihri	prašja	malšaja
		rubl.	rubl.
5 procentes	infštrijijas 5. serijas no 1854	—	—
5	prehmiju biletes 1. emišijas	206 1/2	206
5	2. 2	201	200 3/4
5	Rigas namu šihlu-grahmatas	—	—
5 1/2	hipoteku šihlu-grahmatas	—	—
5	Widžemes šihlu-grahmatas (ne-uffat.)	99	98 1/2

Lihtš 29. September pee Rigas atnahšchiti 3009 lugi un aišgahšchiti 2852 lugi.

Atbildchams redaktors Ernst Plates.

Nahwes-sina.

Dzirdēen, tai 27. September 1877 aizgabja us muišchigo dusu pehz ilgas grubtas wahrg-
fchanas muhsu mihstohs onkels

Jakob Baer

83 gadi wezs.

Applabafchana notiks fwehtdeen tai 27. Oktober pulsti. 1 pehz pufdeenas us Leel- Tam-
mas muišchas kapeem, Slohtas eelā.

Tammās muišchā.

Sohiti apbehdinati brahtu- un mahsu-behrni.

Skohlotajs

teel meleshs preefsh Sebrmuhsch walsis-floklas
Skujenes draufē. Kas eshament nolizis un wisus
waijabsigohs leezibas rakstus war ufradidit, tai pee-
teizahs pee tureenas mahzitaja. Lohne wisu majal
ir 150 rublu.

Sehns,

14 libhs 15 gadus wezs, tam ir kaut zil floklas sin-
fchanas un probi ari pa wahzifsi runacht, war par
mahzelli preefsh drufafchanas weetu dabuht
manā drifu-namā pee Behtera basnizas.

Ernst Plates.

Bilshu-drufataju mahzellis

atrohd weetu Sinder-eelā N 6

C. A. Delindena
bilshu-drufatamā.

Melleki teel preefsh

Mishni-Nowgorod pillssehtas

Kaleji

Kreetni eefsh sirgu kalschanas. Rohns labz; weeta
pastahwiga; zela-nauda teel dohta. Tumulat sinas
zaur to adrefi: Mishni-Nowgorod, Grufinsky
perensok, Nr. 26, S. Objol. 1

Preefsh strahdneets

ar labahm leezibas-sihmehm, turam ari waijaga sem-
fchodpibas buhschami fapraft, war peeteitrees Rihter-
eelā N 4, 1 trept augst, pa tahm durwim pa labo
rohlu no pulsti. 11 libhs 1 deenā. 1

Jaunas meitas,

turas wehletohs skrohdereschanu eemahzitees, war pee-
teitrees masā Kehni-eelā N 7, 1 trept augst. Tur-
pat war ari weena meita par weeglu deenastu kosti
un mahzibu dabuht.

Skrohderene

luhs darbu Klattinas Uhr-Nigā Kaleju-eelā N 83
sehta, dibenā, pirmahs durwis pa kreiso rohlu.

Ari apstelleschanas no tungu weschas teel preti
nemtas.

Rahdā isghitotu kauschu familija wehl war kahbi

panšioneri,

fehni jeb meitenes, tikt par mehremu maksu usnemti.
Ja wehlahs, teel ari mahzibas libhs gimnastijai fa-
gatawoti. Adrefe: Nigā us Ima Klattines bambja
N 6, Belmana namā pee

Zastowsky madamas.

No zenures atwehlets. Nigā, 30. September 1877.

Drehts un dabujams pee bilshu- un grafmatu-drehtaja Ernst Plates, Nigā, pee Behtera basnizas.

Nigās Latw. labdar. beedriba

pasemigi luhs wisus tohs, kas pee labdarifchanas
darbeem laipni dalibu nem, pehz eespehschanas ar
tagad palihdeht, waj nu dahwanas preefsh isloho-
fchanas patneegdami, waj ari lohjes pirtdami. M.
lohjeschana buhs 9. Oktober sch. g. ar pufdeenas
laiku. Pasneefchamas dahwanas ir nobohdamas no
7. Oktober Nigās Latweeschu beedribas teelā jahl-
tur no schis deenas ari wisas islohschamas leela
buhis istahditas. Komiteja.

Wifās grafm. pahredohtawās dabujams:

Tantas weefis Nr. 1.

Mihlestiba un apgrehziba,

jeb:

Prezi tikai weenu.

Kriminal-stahis.

Grafmatu-pahredewejeem teel dohtas 25proz., kas
apstelle wairak est. Apstelleht war par ad.: skop-
lot. Chr. Seewaldt Leel-Swehtie par Belgawa.

Pahredohtschanas zena 20 kap.

15 semneeku mahjas

ir Arimuldas Jaunā-muišchā pahredohtamas. Jo
peeprafta turpat. Turpat ir ari rentes-weetas is-
dohtamas un tas trohgs pee schofesjas isrentejams

Cefala-meechi

teel preefsh Ilgazeema aktju- fabeedribas bruhsh
pirkti un pehz eespehschanas augstas zenas maksas
S. Meyera kantohri
Nigā, Marstal-eelā N 22.

B. Kenza wihnu-pagrabs

Peterb. Uhr-Nigā Dfirnawit- eelā Nr. 39

peedahwa wisas sohtes wihnu, ruma, konjoku
porteti u. t. pr. par wihlestaham zehant un ar
fahla laipnu aprenteschanu.

Wihnufis

teel famadu eemeflu deht sem labeem nolihgumeem
pahredohts. Klattinas sinas Cefka-Nigā Kemmere-
eelā Nr. 2, wihnufi no pulsti. 10 libhs 2 deenā.

3 jeb 4 merigi dshwodaneem gohdigeem jaunem
zilwelem, tuel gibetu preefsh kara-floklam jeb
preefsh ehamena nolihschanas Junkeru-flohta 2 libhs
3 mehneschu laika fagataworees, ir leela peemihligo

istaba ishrejama,

ja wehlahs, ari ar kosti un apdeeneschamu. Wifās
war fabeedrigo mahzibu kreetni un Franzoschu we-
lohā pee 2 libhs 3 mehneschu uszihstigas mahzich-
nāhs gruntigi eemahzitees. Klattinas sinas Jaun-
un Fuhrmann-eelu fuhri N 38, kaufmana Mey-
er namā.

Nigās Latweeschu beedriba.

Swehtdeen, 2. Oktober 1877.

Konzerte

par labu beedribas bibliotekai.

Sahums libhs pulsten 7 walarā.

Matja: nummreetees platihi sabls 50 kap., nes-
nummreetees — 30 kap., un galerija 20 kap. — Pro-
gramas matja 5 kap. gabals.

Biletas jaw eepreefsh dabujamas beedribas namā.
Preefshneeziba.

Zaur scho sinaju, ka esnu schē Nigā par adwofatu

mometees.

Munas-stundas: no pulsti. 8 libhs 11 preefsh pufd.

Dshwoflis: Schuhhu-eelā N 5, blatus galwas-
nauhas namam. 2

Karl Friedrichson.

Gruntis-ihpashneeku lungeem teel zaur scho si-
nohts, ka mehneeku darbus, ka mehritschanas, ee-
balifchamu puhraweetas libhs ar lahrti par 8 kap.
par puhraweetu usmemohs.

Japeeprafta Suworow-eelā N 33, pee kaufmana
Krašina.

Mangaku juhrasflohla

tiks atweheta Mihlgrabi, Lindig kunga namā,
tumu pee Mihlgrabi dshfshela fangizās, un mah-
ziba eefahlees tai 15. Oktober sch. g. Peereitfcha-
nāhs peenem un tumalas sinas pasneef turpat.
Adrefe: Mihlgraben per Nigā. 3

S. Breitsch, skohlotajs.

Stalbes muišchas-waldischana luhs teem,
kuri meeschus pahredoht, nefamaisht tohs zaur
nalks-falnahm apstahdetus meeschus ar labeem mee-
schem, jo schahdi meechi ir preefsh alus bruhwesch-
nās neberigt. Apfaluschus meeschus war lehti pa-
siht, un tahdi netiks no schis muišchas waldischa-
nās us wifadu wihst preti nemti. 3

Turkines Klidas trohstinekam J. Kamat teel no
Turkines muišchas-waldischanas zaur scho attants,
tai 3. Oktober sch. g. noireht

lohpu- un krahmu-tirgu.

Jaana bohde Mehdfulē!

Zenijameem pizejeem daru sinamu, ka no Ima
September sch. g. jaunū bohdi esnu eetafijis, tur
dabuhis wifadas shtas un rupjas prezes. 1

Ariturpat

tiks daschadi eefsh-un ahreemu dshreeni, tā: wihni,
ruma, konjaka, schelkeni un lileeri pudelsh pah-
redoht, pee tam apfoshu laipnigu apdeeneschamu. —
Ar zenifchami

K. Schanzberg.

Tani 15. Oktober sch. g. taps pee Wehrgalu pa-
gasta teefas wairak Wehrgalu mahjas 3

uhtrupē pahredohtas.

Klathakee pahredohtschanas nolihgumi ir kara laika
pee barona von Kleist eefsh Beegeem eestatami. —

Kahbi schi laika mehdes dahnu-laschoki un
lahbi wateereti dahnu-paletoti ir lehti pah-
redohtami Cefsch Nigā teelā Kaleju-eelā N 24, 2 tre-
pes augsti.

No polizejas atwehlets.

Tē klath peelikums ar sludinaschanahm.

Sludinajums.

Bohdes pabrzelšana.

Saweem zeen, andeles-braugeem zaur scho stiojani, ta fawu

ahdu-bohdi

esam no Wehwer-eelas Nr. 13 tagab pabrzelusht turpat Wehwer-eela Nr. 12, epreti muhsu libdschintigat bohdei.

Ar zeenishanu 2

Julius Pruffert u. beedr.

Pee

Stukman muishas

dselszeta stanzjas un Plamin-krogha esam turpat dibinajuschi

Kantori

preesh linn, sehlu un labas uspieshanas kopya ar Rigas leelo kantori un darom saweem andeles-braugeem stannu, ta linnu toifai, labibu zaur Riga paschi us ahsweehm juhtidami, eepeshjan malfacht leelatahs zenas, ta ta numis naidas papilnam un labate ahsweemes kantori attal muhsu pizeti. 3

G. Saffit un beedris, Smiltene.

Par laipnu ewehroschannu.

Zaur scho sludinajumu stioju, ta es seemat fah-fotees dirschu

fauhas safu-ahdes

un malfacht pehz eepeshchanas aughtas zenas.

G. Schönfeldt,

tehrauda-un sifku-prezu magashne Riga, Sinder-eela Nr. 15. 3

M. Thiel

Limbaschde.

Daru suamit, ta esmu fawu

damfa-wilnas-fahrschannu

paleelinasis un wairat mashinu eegahdajis, ta deht warefchu farram pehz wehleschanas darbu ispltoibr. Pee manim war dabuht nekahrstu un irahrschu wilnu stekt, no 35 kap. mahz. libds 1 rubl., ta ari mana fabrika toifinus siltus wilnes fahdatus no wifadahn sortehm. 2

Sludinajums.

No 23. April nachfoga 1878. gada tiks Rownas gubernā us Kursemes rabschahm isrentetas diwas wehja-dsrenawas, un proht:

Tahs weenas Ratschicht muishā Hollandeeschu dsrenawas us diweem gangeem ar weenas damsmaschines eetaiji deht peepalibdschchanas; ohrabā dsrenawas atrohahs. Ubele muishā, nezit tablu no Keepajas dselszeta stanzjas Ubeli, ari Hollandeeschu dabwe ar 3 gangeem. Klachtas finas ir turpat dabujamas. 2

Teel isihretas jeb pahredohtas

mahjas atf kara-spitakeem masā Kaleju-eela No 32.

Ratschicht muishā, Rownas gubernā us Kursemes rabschahm, peederiga grahsan Ehsenhauenam, buhs isdohdamas no Surgeem, 23. April 1878

dsihwojamas ehtas

libds ar dabreem un semi preesh amatneeseem, muhsneeseem un zimmemaneem, un proht: Ratschicht meesina 6 mahjas ar fahne-dabreem un libds 3 puhraw. semeš pee katras mahjas un lohpu-muishā Wifolj-dwor pee krogha un Pojebubowstas dsriawahm 4 mahjas ar fahne-dabreem un semi libds 3 puhraweetahm pee katras mahjas. 3

Cihrimuischā,

7 werstes no Rigas, teel seme tahdeem, Tas us dāhwi nomefahs, leelafōs un mafafōs gabafōs 3

isrenteta.

Ma h i a

Dinaburgas eela No 20 Maflawas Ubr-Riga ir pahredohtama ar to tur buhdamo wihnuht. Klachtas finas turpat.

Sludinajums.

Diwtahschigs muhra kroghs ar siebelu un 2 ihpafschahm kofla mahjahn preesh dschreenu pahredohtchanas, ar leelu welweu pagrabu un ihpafschu wihnu-pagrabu, kas atrohahs pee turgus plafschā Ratschichta meesina, Rownas gubernā, Rowdaleksandrowskas aprinki, teel no 1ma Janwara 1878ta gada isrentehs. Klachtas notaischchanas Ratschicht muishas pahrawaliba pee

grahsa Ehsenhauena. 3

Rigas tuwumā labi apshiwotā weeta teel weenas ihpafschums, kas fahstahw is weenas leelafas dsihwojamas mahjas, weenas mafas un weenas muhra rhtas, pehbeja ihpafschī fabriku jeb ari fahdat andeles eetaifei gauschi deriga, ta ari 10 libds 12 puhraweetas apshahontas semeš un mafu plawu ir par mehremu zenu pahredohtams. Klachtas finas Ernst Plates f. drifunamā pee Peshtera basnijas. 2

Ohlaines muishā

flary Riga un Jelgawu — teel kroghi ar tihrumu un plawu semi no Surgeem 1878. g. isrenteti. Klachtas finas ir dabujamas Blohmes muishā Smiltenes draubse pee muishas waldischanas. 1

Salas mahjitaja muishā (Rigas aprinki) no nahlofcheem Surgeem tiks isrenteti

muishas lauki un plawas.

Skaidrakas finas war dabuht pee mahz. muishas waldischanas. 1

Stomereenes muishā,

Wallas kreife un Gulbenes draubse teel fainneetu mahjas libds ar semi — ar labem nollhgunem pahredohtas. — Klachtas finas un pirschchanas nollhgunus war dabuht eestahst pee Stomereenes muishas waldischans. 2

Isrente jama

ir Scheiman muishas seme, pee Lubahnes leelajeta, 6 wersti no Rigas, kas fahstahw is 96 puhraweetahm plawu un 16 puhraw lauku.

Klachtas finas turpat pee ihpafschneeta. 1

Mafs dsihwoflis

ar sifgu-fali, ishti derigs preesh fahrmanssem, ir isihrejams leela Maflawas eela No 88.

300 puhru meeshu putrainu, wif-labako sorti, melle pirkt. Klachtas finas Gelfsch-Riga, leela Zumprawu-eela No 3, 1 trepi augst, klatus polizejai pee Koch.

Ditwi pahrei bohdes-durwoju

un diwas glahschu-durwis ir pahredohtamas leela Aleksander-eela No 61.

Diwas behnini trepes

ir pahredohtamas leela Aleksander-eela No 61.

Kahdi 150 gabali krahtas pohdi

ir pahredohtami leela Aleksander-eela No 61.

Dahnu-hutes no silga, samta un silda pehz wif-jaunakeem fahoneem, aubes, matu-gesummus un pufes, garneeretas behnu-hutes no 2 rbl. par gabalu fahloht peedahwa bagatā ihwehle

W. Schulz,

leela Aleksander-eela No 3.

Megehretas ahdas

piet mafumā pee Zuhlu-wahreem us turgus-plafschā sawā ahdu-bohde No 173 Schmentowshy.

Krohna Blohmes-muishā, Smiltenes draubse, teel

5000 ahbotu-fohki

pehz pizeti imellechanas par 35 kap. gabalā pahredoht. Ta pahredohtchana eestahs tai 26. September; agrati nekeel fohki isfohki. 1

Pihlahdschu (fehrmaufschu) ohgas teel pirktas 3. Graufes schchikinu fabrika Riga epretim jaumeem linn-swarem. 1

Manu drohshibas-spitschu un sehwekkohzinu

pahredohtchana atrohahs pee Theodor Ahl f., Zuhlu-eela No 10. Eduard Grünberg. 1

Dalsams pret plausfahm un matu iskrischannu.

Schibs sahles, kas nekahdu fahdi nedara un fo zitt dakteri imellejuschī un par labahm araduschī, padara, ta plauskas wairis nerobnahs un ta mati ne-islehta. Ari tur, tur pehz galwas - isstuma pitas weetas bijuschas, attal no jauna mati aug, tad schibs sahles ilgatu laiku brukte. Tas ir dabujams pee A. D. Werbichy, Rungu-eela No 10.

W a l k ā.

Saweem zeen, andeles-braugeem zaur scho stioju, ta es

leelu datu Ostafstowas dseltano fahbatu, bej tam wifas argu-leetas wiflabako sorti un

labu wilnu

esmu dabujis un pahredoht par wifschatakahm zenahm leelumā un mafumā. 1

Moris Niemann.

Alguns- un saght-drohshus

nauudas-skapjus

pahredoht un pastellechanas pehz wehleschchanas ispilba par ishti lehtahm zenahm

F. H. Neuss,

atflehgu-faleju meisters 2

leela Aleksander-eela Nr. 94.

7 Lūhra un Jimmerthala 7

leelakais Frabjums

ſchujamu maſchinu,

Riġā, leelā Smilſchu-eelā Nr. 7.

Schujamas maſhines preeſch ſtrohdereem, kurpneefem, fedleneefem, zepurneefem un preeſch familijas-bruhles is tahm ſlawenatahm fabrikahm.

Rā glufchi jamas un iſti derigas ſtrohderu-maſhines, ar kaſjahm un rohkahm dſeuamas, ir pee mums dabujamas ar patenteeretu ſpohles etaiſſchannu, kaſ wehl lihdſ ſchim naw bijs.

Par wiſahm maſchinahm mehſ waitat gaduſ pilnigi galwojam un peeſubtam beſ maſkaſ uſ pageb- reſchannu zenu-rahbitajuſ ar bildehm un dohdam latram pirzejam pamahziſchannu wira walodā drutatū lihdſ.

Muhſu wiſuleelakā

Baltijas dſeedataju

wihnu pagraba

turam mehſ neween tohſ wiſu labakoſh ahrſemes, beſ aridſan tohſ ſlawejamohſ Kreeoſemes tibrohſ wihnuſ no ſkaidrahm wihna-koſku ohgahm, un wehl daudſ zitaduſ garſchuſ dſehreenuſ, tā Spaneeſchu biſchofuſ, rumu, fon- jaku, araku, porteru, ſchampaneru un wiſaduſ punſchu dſehreenuſ no muhſu paſcha, zaur augſta Keiſera walbiſchannu apſtiprinata punſchu fabrika, un pahrdohdam par to wiſu lehtako zenu heb maſku.

Louis Lundmann un beedriſ,

blakam tai wiſuwezakai un gruntigai J. Redlich Engeliſchu magafiſhnei.

Ta pahrdohſchanaſ weeta preeſch kurſemes no wiſeem muhſu wihnadſeh- reeneem par Riġā zenu ir atrohnama Jelgawā pee J. A. Klein kunga apakſch tahm kolonadehm.

Kondas-ſkopji

Schujamas maſhines,

tiſat par derigu atſiſhſ fabrikatſ, wiſuleelakā iſwehē ſem pilnigu galwoſchannu pee

J. Vith, leelā Smilſchu-eelā Nr. 6.

Wilnaſ-fabrichamo maſchinu agentura.

Kondas-ſkopji

Smalkaſ Fabrſtuweſ

preeſch wilnaſ maſchinu tibrifchanaſ ir pilnā kraħjumā atrohnamaſ, un teel neween apſtellefchanaſ preeſch maſchinu kaſriſtuwehm no iſweena platumā un daſcha- dahm ſortehm peenemtaſ un iſhā laiſā iſdaritaſ, het aridſan pahrdohſtaſ, taſh leelaſ, rupjaſ un ſmalkaſ uſ benkeem ſtamaſ kaſriſtuweſ un taſh maſkaſ rohkāſ kaſriſtuweſ no wiſadahm ſortehm tai

weenteeſigā, wiſu-wezakā un gruntigā

J.

Redlich

Engeliſchu

magafiſhne.

Linu- un pakulu-dſiſjaſ

wiſdſ numurdſ teel pahrdohſtaſ

B. Eugen Schnakenburga-
kanohri Riġā,

leelā Wiſ-eelā N 1, preti biſchaſ namam.
1875ta un 1876. gada.

Wiſaſ pehrweſ

preeſch wilnaſ paſchpehrweſchanaſ, tāpat ari mah-
leru-pehrweſ un ſriſiſu tā ari ſpiſſchlaſ pec-
dahwa par fabrikatſ zenahm

Wilum Wetterich,

Riġā pee Peſtera baſnijaſ.

No zenjures atwehſhē. Riġā, 30. September 1877

Drilehſ un dabujamaſ pee biſchu- un graħmatu-driſetaja Enſj Plateſ, Riġā, pee Peſtera baſnijaſ.

No poliſetajaſ atwehſhē.

Premāſ ſortēſ Anglijaſ

diſchleru-, zimmermanu un

kurpneeku-amata-rihkūſ,

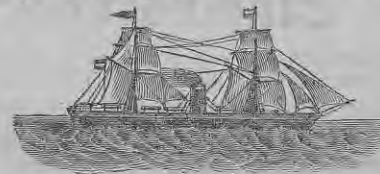
tā ari teħrauda- un ſiħu-prezu ſectāſ peedahwa
kaufmaneeem un krohdſtneeku lungeem par iſhā leht-
tahm un nenodingeſamahm zenahm

G. Schönfeldt'a

teħrauda- un ſiħu- prezu magafiſhne Riġā, Sinder-
eelā N 15.

Engeliſchu

auſchannu deegu paſ-lambariſ

„pee fugi,“

Riġā, pee Sinder-eelaſ wahrteem Nr. 29,

S. K. Bobegalow un deħla,

pe-dahwa auſchannuſ deeguſ wiſdſ numurdſ un
fadāſ peħroedſ par wiſlehtako zenu un wiſlabat
engeliſchu ſorti. Turpat ir ari dabujamaſ wiſadi
deht un drehbeſ, ſpalwaſ, buchnaſ,
elku-peħriweſ, wadmalaſ un t. pr.

Uſ durwim redſauſ fugiſ Nr. 29.

Pulſtenu-taiſitaja

Joh. G. Kundt'a

pulſtenu-boħde, Sirgu- un Smilſchu-eelu ſtaho
zittahet preti Redliha boħdei kaħku-eelā, pahrdoh-
un ſataiſa par wiſlehtako zenu wiſadaſ pul-
ſtenu-ſortēſ.

J. Kerta

teħraudu-un miſina-lectu boħde

Geſch-Riġā kaħku-eelā preti Popowa dſel-
boħdei

peedahwa labāſ ween- un diwoſtoħbru ſtinteſ,
wolweraſ no 6 lihdſ 12 ſchahweneem, piſtoħ-
ar wiſeem peederigumeem. Beſ tam preeſch geħ-
reem peedahwaſu pulwera-raguſ un ſtroħi-
maſkuſ daſchadōſ leekmōſ par daſchadahm
nahm.

Familijas noslehpumi.

(Stātes Nr 36. Beigums.)

„Klaufeš, Urligom!“ wīnš eefahka pehdigi. „Man pehz Lihšinas nahwes tahdas dohmas galwā, kuras newaru tew flehpt. Lihšinas nahwe, waj nu man faprašchānu laupihš, jeb padarihš mani par swehru. Lai tas nenotiktu, grihu es sīncht, kapeh; Lihšina mira. Tu to sīni! Isteiz man wīfu! Tu buhš mans glahbejs!“

„Grahša kungs! — fāzija dakteris. „Redju, ka jums ir kahds noslehpums. Kahdas fawadas dohmas. Grihu puh-letees juhfu pawehli īspildih. Bet kur tad Jahnis? Waj jaw aīsgahjis?“

„Ja!“

„Labi eesim tad grehšenes lambari. Apluhkōsim wīnas leetas. Gribam luhkōht, waj tur ko ne-atradīsim, pehz ka waretum Lihšinas nahwes eemeflus pasih.“

„Tew tairniba! Wīšas leetas īsmeklešim!“

Wīšs tika nu grehšenes īstaba īsmeklehts, wīšs apluhkōhts. Gahja grehšenes rakstama īstaba. Apluhkoja un īsmekleja wīšas rakstama galda fchuhplahdes Wehštules no tehwa un grahša, daschadas sīhmes un raksti — wīšas newainigas leetas.

Scho rakstamo galdu pirkdams, bij grahšs Lihšinaī eerah- dījis, tanī weenā fchuhplahde, paslehtu kastiti, kura fšepenas leetas wareja usglabah. Lihšina toreī fāzija, ka ta kastiti nekad nebruhlefoht, jo fchāi nekās flehpjams ne-efoh. Ta- gad grahšs fšpēda kastites fēderi, kastite atdarījahs; wīnšch flatijahs toni. Rohkas tam trihzeja, krukts fahka smagi puhst, fšweedri bij uš gihmja redsami, galwa wīnam nokah- rāhs, wīnšch atkrita uš krehfla. Kastite atradahs faplehtas wehštules gabaliņi, bet tīk fmalķi faplehtī, ka tīk lo retis wahrdus wareja pasih. Grahšs lehra pehz gabalīneem un luhkoja tohs uš galda pehz kahrtas falikt. Drihs wīnšch manija, ka tas bija brahlēna raksts.

„Waj pasihstī fcho rohklu?“ — tas jantaja dakteri.

„Kā nu nepasihschu Jahnā rohkās rakstu?“ — atbildeja dakteris.

„Kas ta par wehštuli? Un kā tika ta grehšenes noslehpumu kastite?“

Dakteris zeeta klufu, un ari fahka teikumns apluhkōht un fāstahdih. Sastahdījis wahrdus: mehš . . . eeschu . . . mihla . . . firds . . . rihā . . . grahšs fšraidīja kā traks ka īstabu.

„Waj nu wīfu faprohči?“ — wīnšch prašija drebēdams dakteri.

„Naw mana darīchāna, ne faprašč ne pehz ta mekleht. Tas waruhht naw nekās zīts kā newainiga wehštule . . .“

„Melis! tu tā wīs nedohma! Newainigas wehštules wīs tā nefaplehtīhš un neglabahs fšepenā kastite.“

Dakteris zeeta klufu.

„Ko? Tu sīni wīfu! Isteiz! Juhš abi efeet wainigi!“

„Ar jantadamahm azim usluhkoja dakteris grahšu.“

„Juhš efeet ko breefniugu īsdohmajuschī. Ko wiltigu, ko fšepenu“ . . . fāzija pehdigi dakteris.

„Ibdohmajis? Ne, manim ari ir leezīneekš. Waj sīni, ka grehšīneezē man wehštuli mirdama atstahjušī?“

„Lo, kuru mans tehws jums aīnēfā.“

„Waj ari sīni, kas wīnā bija rakstīhts?“

„Wīnā bija aīšēgeleta.“

„Nu tad lafi.“

Dakteris wehštuli īslāfījis, atdewa to grahšam fāzīdams:

„Nekā wehl nefaprohču! Kas war sīncht, kas pee tam wainigs?“

„Kā tad newar sīncht?“

„At juhs dohmajat, ka juhfu brahlis Jahnis ir wainigs. Es jums apgalwoju, ka tas ir newainigs.“

„Tu man wari galwoht zīk grihi. Wehštule grehšenes fšepenā kastite dohd deesgan sīnās. Wīnšch ir wainigs un zīts neweens. Ja sīni zitu kahdu, tad fāki man! Wīšs noslehpums tew nu ir sīnams, bet waj dširdi, tew weenam tīkai to buhs sīncht, un wairak neweenam.“

Dakteris nokahra galwu.

Waruhht Jahnis ir wainigs, es to nesīnu!“

„Tas ir faprohčami! Deesgan faprohčami! Tas ar azim redsams! Kaundari! Gešču tuhlin pee wīnā! Katra minute, kuru tas wehl dšihwo — ir mana mohziba . . .“

„Bagaidat, grahša kungs! Ko grihat darīht? Wīnšch juhfu brahlens . . .“

„Wīnšch mans eemaidneekš. Waj nesīni, ka weenam no mums jamiršt — abi newaram wairs dšihwoht wīrs semes.“

Kā traks gahsahs grahšs fawā īstaba, pakehra diwas pī- stohles un dewahs prohjam pee fawā brahlēna. Jahnis brīh- nījahs, kad grahšs pee ta kā ahprahčīgs eefrehja un pra- šija tam:

„Kas tew brahlen wīnās? Kas tew prahtā?“

„Man ir tairniba tewi nokaut kā funi,“ — grahšs kleeđsa.

„Bet atkauju tew eerohtschus nemt un preti turetees.“

„Es tewi nefaprohču, brahlen!“

„Rohst ar fawu brahlenību! Tas wahrdus tew nepalīh- dšehs! Es sīnu wīfu. Wīnā pate atīstīhahs. Šchē lafi!“ — To fāzījis fšweedā tas Jahnām wehštuli gihmi.

Jahnis wehštuli īslāfījis eefāuzahs:

„Mans Deews! Kahda nelaipe, kahda wiltiba! Un tas bij wīnās eemeflis!“

„Kurzsch tad ir tas fšepelawa kā tu pats!“ Jahnis runaja.

„Waj tu wīnu mihleji? Waj wareji tu fchī engela wīhš buht? Tu apwatteji wīnu kā zeetumneezī! Waj tad brīhnumš, ka wīnā tahdā buhščhānā īsfamīsejahs?“

„Tu īspildīji fawās dohmas.“

„Kā, tu mani par wainigo eerāugi?“

„Nemas wairs neleedšees, man ir leezīneekš.“

„Leezīneekš? Tu efi ahprahčīgs! Kurzsch tad?“

„Tawa wehštule! Tu wīnāj rakstīji!“

„Sīnams! Un beeschī ween. Rakstīju, waj ees teateri, waj buhs mahjās, waj ees pastaigatees . . .“

„Kaveh; fchī wehštule bij fmalķās drufzīnās faplehtā un fšepenā kastite nolikta?“

„Bateesī tīk talabad, lai waretu tawai netizibai īšehgt. Tu jaw wīšus par wainigeem eerāugi! Ne-apdohmigais zīk- weks! Kā wari no manis tā dohmah?“

„Neleedš wairs fawu wīnu! Waj tu wīnu nemihleji?“

„At! Es wīnu breefmigi mihleju! Es jaw jutu, ka tu wīnu nokausī!“

„Kā? Ko?“

„Es ari to neras netizu! Tee ir meli! Wina pati fewi apwainoja ar padaritu noseegumu. Wina to redsejusi fabni; ta dohmu fapnoſhana . . . Es tur laut lo manu . . . Dakteris ir wainigs . . .

„Ah! Tawu islikſhanohs! Tu gribi apwainoht to, kuzſch ar wiſu ſpehku puhlejahs, lai waretu wiſu ſinaht dabuht, un kuzſch jaw fen tawas dohmas paſina . . .

„Breeſmigais laundaris! es gribu wixu nokaut!“ — brehja iſſamifees Jahnis.

„Ne! papreekſchu buhs tew mani nokaut; tu ſini, weenam no mums jamirſt — un tuhli.“

„Kas tas ir? Tew ſapraſhana ſuduſt! Tew wajaga . .

„Neruna wairaf. Es waretu tewi nokaut la ſuni, bet es tew dohmu waku uſ nahwi fataiſitees.“

„Negribu ar tewi plehſtees.“

„Al! tad tu praſt taiſnibu? Labi! Tuhli ſenatam wiſu iſteikſchu, la tu manu feewu peewihli. Redſem, la tad tu ſawu ſpehli iſwedifi.“

„Bet tad nu es tewi nokauju, jeb tu mani, weena alga, kas tad ar to notiks, kas diſhws paleel?“

„Ne ta! Papreekſchu iſraſtiſim ſihmes, la pats fewi nokauj. Rakſti! Es ari tuhli rakſtiſchu!“ . . . Un ahtri ſagrahba grahſs ſpalmu un ſahla rakſtiht.

Jahnis plezus rauſtidams ari ſahla rakſtiht.

„Tagad!“ — grahſs kleeſa. „Sch ir diwas piſtoles; fataiſitees!“

„Klauſees brahlen! Apdohmajees! Nepaleez wehl weenu reiſt par ſleptawu!“

„Kluſt! Sataiſitees uſ ſchauſchanu! Tawam ſchahweenam wajaga pirmajam buht!“

„Tad gribu greeſtös ſchaut!“

„Bet es tewim taiſni ſirdi. Neſpehle mulka ſpehli, bet farga ſawu diſhwibu.“

Ne wahrdu neſajizis paehma Jahnis piſtohli un noſtahjahs iſtabas kaktä.“

„Schauj!“ — kleeſa grahſs un noſtahjahs peezi ſohſti tam preti.

Behdigi Jahnis nopuhtahs, pozehla piſtoles ſtohbri uſ greeſteem un — iſſchahwa.

„Nu tad mirſti!“ kleeſa grahſs.

Tad mehrija taiſni Jahnam kruhtis. — Wehl weens azumirktis — ſchahweens ſprahga. Jahnis eekleeſahs: „Kain!“ — un bija pagalam.

Grahſu ſagrahba bailes, wiſch krita uſ grihdas un no-gihba. Schahweenus diſteddami bija laudis ſakrehjuſchi. Tee nu pozehla abus no grihdas un ſtelleja pehz daktera. Dakteris atnahza un atdiſhwinaja grahſu. Grahſs atmohdees, diſina dakteri no fewis prohjam, un klufu zeeſdams rahdija uſ Jahni.

„Ja, grahſa lungs,“ dakteris fajija, „Jahnis nu ir pagalam!“

„Gita un dohdeet ſinu teefahm!“

Dakteris tuhli darija ſinamu, la Jahnis pats fewi noſchahwees, jo ſihme ta ſtahweja. Teeſas melleja pehz eemeſla, kapehz Jahnis noſchahwees, bet newareja neko ſadiht. Jahnis tapa paglabats.

Nakſti, pehz Jahna paglabahanas, Behteris bija breeſmigaja ſlata leezineeks. Paſchä puſnakſti uſzehlahs grahſs, aiſdedſinaja ſwezi, eegahja ſahlä, kur tad ſwezi uſ galda nolizis,

ilgi pa iſtabu ſtaigaja; pehdigi apſtahjees kleeſa: ſchauj! Tad rohtu nolaidis ſmeedams fajija: Kain!

Behteris trohlfni diſteddams eegahja grahſa iſtaba un redſeja wiſu kas noteek. Bet drihs wiſch nomanija, la grahſe aiſmidſis wiſu iſdarija. Par brihtinu iſdſehſa grahſs ugunt, un aigahja atkal guleht.

Kluſam iſgahja atkal Behteris un ſuhſtija tuhdat pehz daktera. Kad dakteris bij atnahjis, tad Behteris iſſahſtija wina nam wiſu.

„Brihtniſchligi! Ah, ſchonakt pilns mehneſis. Grahſs mehneſeſehrdſigs. Uſwaktejat! Katru pilnu mehneſi tas atkal tapat daris.“ — dakteris fajija.

„Waj newar iſahſteht?“

„Dohmaju, nebuhs wajadſigs.“

„Waj wiſch no rihta atminehs, kas nakſti notizis?“

„Ne! Winam ari to newajaga ſahſtiht.“

„Bet, waj tu ari apſkatiji noſchawto Jahni?“

„Apſkatiju gan.“

„Nu? Waj pats noſchahwees?“

„Sinams, tad newareja ohtru noſchawto.“

„Ka tas ſaprohtams?“

„Das ir, wini ſchahwahs.“

„Das ir leels grehſs! Brahlenſ noſchawj brahlenu . .

„Das nau nelahds grehſs, ta ſlimibas eedohma.“

„Nu kapehz tee ſchahwahs?“

„Relaiſes labad!“

„Das ir leels grehſs! Jahnis neras nebija wainigs.“

„Kuzſch nokauj, tas arweenu tas wainigais. Ar Deenu!“

Dakteris aigahja, bet Behteris krita uſ zekeem un luſch Deenu par diſhweem un par miruſcheem.

X. Wainigajs.

PeHz Jahna nahwes apnehmahs grahſs uſ ſawu pili diſwoht. Wiſch peerehma kahdu uſtizamu ſkohlotaſu jeb bernanti preekſch ſaweem behrneem un lihds ar Behteri dakteri tur aiſbrauza.

Gubernante bija uſtizams feewiſchlis un mahzija un luſhloja behneem ar leelu uſtizibu.

Bet dakteris bija nodohmajis ar ſcho feewiſchlu ſawu ſpehli diſht. Lai waretu ſawu nodohmu panahſt wiſch lihahs tai ſohſti uſtizohht.

Bet liktens bija zitadi nodohmajis. Likkens gribeja, dakteris ſawus kannus darbus weentreiſ beids.

Jo deenas jo wairaf wiſch pee gubernantes peelabinaſi winai dands no ſawas diſhwes ſahſtidams.

Kahdu deenu grahſs bija kur aiſbrauzis. Dakteris ar gubernanti un behrneem bija mahjäs.

Dakteris wiſna pudeli paehmis eegahja pee gubernante. Ilgi runajuſchi, luſhſa dakteris gubernanti, lai lihds ar ſcho kahdu glahſi wiſna eedſeroht, jo ſchodeen eſohht ſcha ſchahanas deena.

Gubernante ari neko preti neturejahs, bet druſku bleht Dakteris ſinams glahſi uſ glahſes tuſſchoja.

Behdigi, kad jaw brangi eeklis bija fajija tas:

„Emilija, waj juhs mani ari warat mihleht?“

„Kas ta par wajahſchanu?“ — fajija gubernante.

„Es juhs mihleju!“

„Ja newar buht taiſniba!“

„Kapehz ta dohmajat?“

Tapeh, ka sinu, ka juhs feeweefchus newarat eeredseht. Bet es Juhs ari luhdsu, ne-ufflatat mani ar fawahm azim la, es newaru tahs panest."

Dakteris, kas jaw dikti apreibis, un ne ko wairs nefamamja ko runaja, faszja:

"Ja, man ir gan azis, ar kuzahm dauds eefpehju. Ar schim paschahm azim un ar manu magnetifmas spehku es ari isdariju, ka grehfene Lihfina fawam wihran ne-ustiziga palika. Ja, es to isdariju, lai waretu pee grahsa atreebtees. Nu esmu to panahzis. Grahs juht tagad to paschu, ko es toreis jutu, kad winfeh man Lihfina atnehma. Ka es to isdariju, tas paliks paslehpts. Jahnis Urmows bija pee tam plinigi newainigs. Redsi, Emilija, ari ar tewi es to paschu waru isdariht."

"Lihfina zaur tewi galu dabuja!" — gubernante eefaujahs. "To gribu wifu grahsam isteikt."

Dakteris gan apkehrahs, ka nu slikti buhs. Bet isliju-fchu uhdeni newar wairs fasmelt.

Til ko grahs mahja pahnahza, gubernante tam wifu isteiza.

"Ka?" — eefauzahs grahs ar fagraustu balsa. "Ka? Kad zaur scho laundari esmu nelaimigs tizis. Schis laundaris ir Lihfinas fleplawa. Un mans brahlens newainigs zaur manu lohdi krita?! Al Deews, peedohd man! Bet, dakteri Urligow, tu man wairs ne-isbehgsi! Tew jamirsi! Tew jamirsi! tuhlin!"

Schohs wahrduis isrunajis, kehra grahs pistoli un fkehja ka neprachtigs daktera istaba. Durwis bij zeet! Tahs tapa uslaustas. — Sitaba tulfcha, lohgs waka. — Til ween us daktera galda bij wehstule.

Wehstuli fagrahdis grahs lasija:

"Nu, grahsa lungs, efam lihdsigi. Juhs tagad juhtat to-paschu, ko es jutu, kad man Lihfina atnehmat, jo Lihfina mani nihleja. Jahnis bij newainigs. Juhs efat wina fleplawa, to ari sinu. Ar fawu magnetifmas spehku es Lihfina tahdas dohmas eedewu, ka wina dohmaja, winai esohf feewas gohds laupihfs, lai gan ta nemas nebija. Un tapat ari es winai tahs dohmas eedewu, ka winai wajagoht nonahwetees. To wifu dariju es gribedams pee jums atreebtees. Menopuhlejeetees, mani usmekleht, jo tas jums ne-isdohfees. Un kad ari isdohfohs, tad ari ar jums pascheem ir pagalam, jo tad teefahm usdohfchu, ka efeet Jahna fleplawa. Mehsh tagad efam lihdsigi. Ar Deewu!"

Urligows.

Grahs to lasijis palika ka ismifis.

Behteris to dsrededams, ka wina dehs tas laundaris, nomira ais firdsehsteem.

Ari grahs wairs ilgi nedshwoja ais firdsehsteem. Mirdams atwehleja fawu pili, naudu un wifu, kas peedereja, faweem diwi behrneem.

Kur dakteris palizis, to neweens nesinaja, jo neweens nedabuja winu wairs redseht.

To darija weens weenigs launs zilwels, kas no Deewa bija atkahpees.

Latweefchu waloda tulkojis

R. Matscherneks.

Wufdeena us kehwinefara.

Ne tahlu no Berchtengades, Salzburgeefchu Alpkalnds gut kehwinefars. Stahwas klintsfeenas winu apehno, apaf-

fcha ar eglehm apaugufchas, augfcha ar mahfourem apfeg-tas. Wina starpa isplata efars fawu tumfchi safo klaijumu, it ka speegeli, pahf kuru fchi un te masas upites wina eetek. Til retas weetas atschkirahs fchee muhschigee muhri, atwehle-dami eeflatitees ar sahli apaugufchas krahzes. Esara widu gut masa falina, un us schihs hafnizima, fwehtajam Barto- lomejum par gohdu eefwehtita un weena jaktapils; wifs ar kupleem kohfeem apaudsis un apehnohts.

Pa scho esaru kahda jauka dsihdra rudensdeenā ar kahdeem draugeem braukadams, eeraudsijam augli pahf mums no labahs pufes ehrgli us ohtru krasu lidinajamees, klamehr winfeh klusi laisdamees, it ka kahds peldetajs, pa silu gaisu lidinajahs, reti un pamasam til tohs warenus spahrnus pawehdinadams, mehsh isfchahwam slinti. Neisu reisahm arweenu no jauna usfahdamees, atbals no wifahm pufehm atskaneja; ehrglis it dikti farahwahs, apgreesahs tahli issteep-tus spahrnus stipraki fhdams pats ap femin; uslahpa tad til stahwu gaisa, ka fweze un aissidinajahs knapi wehl redsami, gan schiglaki, tomehr arweenu til wehl lidinadamees, prohjam. Muhju aireneeks fche eefahka stahstiht, ka fchee swehri daschahm reisahm perejama laika masus neapfargatus behnus esohf laupijufchi, tohs faweem ehrgleneem nonefdami; ari daschahm reisahm warohf winus redseht jar kallehnu jeb jehru pahf esaru laishamees, fur tad gan noteekoht, ka wini, no fawas nastas apgrehtinati, deesgan augtu newarohf uskahpt, un ka tad medineeku lohdes winus fapneesoht; un no tahdeem notikumeem ari esohf tahs bides jaktapili redsamas. Wini ari stahstija, ka drohfchs ganu sehns mehginajis us klintaraga uslahpt, wirf kura weens no tahdeem ehrgleem mahjojis. To ligdu gan fapneedhs un eeflatijees un diwi jauni ehrgleni eefcha tupejufchi, kas ehdinafchanu gaididami fawus fnahblus tahlu atplehtufchi. Weenu no teem tas pakampis un schis dikti eebrehzees. Bet schini azumirkli winfeh ari isdsird no tahleenes wezeru atbildedamu faufchhanu, tee faweem behrneem palihga steidsahs, un knapi til winam wehl atleef watas, gar stahwu klintsfeenu nosklibdeht, kad jau ari faskaitufchohs swehrus pahf femin eerauga. Wini to it drohfchi buhtu faplohfiufchi, ja neubtu winfeh fawas ne-aprakstamas bailes eefch weenas no tahm schkirahm eegahfees, kas seema ka wafara ar fneegu peepilditas. Schigli tas eerohtahs fneega, zil dsiti ween waredams un gulus jawā paslehpu mā klauffjahs. Breesmas pahgahja. Bet ilgi wehl tas dsirdeja swehru breefmigu blaufchhanu un spahrnu duhmigus fteenus, kas par fawu ne-isdewufchohs atreefchanohs duhmodamees klintsligda atgreesahs.

Ar fcheem stahsteem peenahzahm mehsh pee falas. Breesch mums bija jaw pulka zekineeku atbraufufchi, kas pa kohu apafchahm isstaigadamees jeb ehnas nogulufchi, pufdeenu gaidija, un ilgi neduhreja, jaw ari fulaina galda pulkstenis mal-tite swanija. Galds bija klahts kahda kambari, fur tahs leelakahs bides, no kuzahm laiwineeki bija runajufchi, pee feenahm karajahs. Sinams schihs bides dewa mums atkal dauds ko stahstiht, pee kam, ka tas jaw alafchih noteef, tafniba ar netainibu jaujahs; bet kas tatschu wairaf jeb mafal islikahs, ka winas ar scho leelo un brihnifchigo fchi widus dabu faderotees.

(Turpmat beigums.)

Grandi un feedi.

Derigs likums.

Daschreis mums atgadijāhs runaht pah garahm schlepehm jeb kleitu astehm un tahdā reisā ari peeminejam, ka Wihnes pilāfehā fastahjufehs beedriba, kas pret schlepehm taro. Schis beedribas lohzeķli bija dahmas, kas paščas schlepi newalkaja un kur kahdai dahmai kleitu ar garu schlepi eeraudisja, tur schlepi ar kahjam nomina un tapeh; ari scho beedribu no-fauza par „schlepi nomihdamu beedribu.“ Schahdas beedribas gan war zil neko palihdseht pee schlepju isnihzinafchanas, bet kamehr waldbiba no fawas pufes nepeepalihds, tamehr beedribas puhlini dauds ko ne-eespehs. Leipzīgā tas tagad notizis, jo tur polizeja islaidufe likumu, kas aisseeds ar garahm schlepehm par eelu staigaht. Schis likums jeb nofazijums, Latweefchu walodā pahrtulkohis, buhtu schahds: „1) Wisahm dahmahm, kas garas un gar semi wasadamahs drehbes walta, ir aisseegts pa trofuareem (eelas malahm) un pa pastaigafchanahs zeteem un weetahm staigaht Leipzīgās pilāfehā; kas scho likumu pahrfahpj, dabuhn strahpes maksahnt no 5 mahrfahm fahloht lihds 50 markahm (muhfu naudā rehkinoh: no 1½ rubl. lihds 15 rubteem). 2) Gardewojem wajaga likuma-pahrfahpejas tuhli nowest us polizejas wakli deht leetas ismeklefchanas. Ja gardewojs nebuhtu pee rohtas, tad katram ta teefiba, likuma pahrfahpejas usajinaht, lai no pastaigafchanahs zeteem un weetahm eijoht prohjam, un wiru wahrdu un dshiwolli prahfht, lai tohs polizejai waretu sinamus darht. 3) Likuma pahrfahpeju wahrdi un dshiwofchanas-weetas teel reis pa nedetu isfludinati „Leipzīgās deenas-lapā.“ Tahds nofazijums ari mums deretu Nigā, kur deesgan dahmas ar fawahm garahm pahwu astehm staiga.

Šur meli!

Peē Parihses aplehgerefchanas man atgadijāhs schahds atgadijums.

Reis manim maktiga leelgabalu lohde taijni preti fkehja. Genaidneeki laikam ihpahchi man scho lohdi mehrkeja, jo ta taijni man wirsā usnahja.

„Isturees nu kreetni!“ — tā pats fewi usflubinaju — „zitadi tewim slikti klahsees. Ja tewim nauw flaidras aztinās un stipras rohtas, tad jupis drihs raus!“

Ko nu dariju? Lohdei bajoneti preti tureju un to tā uslaweju jawā fkreefchana. Lohde usduhrahs us bajoneti, kā fakis us eesma.

Bet es nebiju wis kuhtris, wihzinaju kreetni bajoneti un fweedu ar johni atpakat lohdi us eenaidneekem, kur ta breefmigu pohju pastrahdaja. — G. Schmidt.

Grandini.

Či lihgfms, kamehr tew laime atspihd! Kad tew nelaimes stars trahpihs, tad wisi draugi atrausees.

Wihlestiba kahdu reisi atgreeschahs; isahrdita draudsiha nekad. Mas deenas tikai pastahw rohschu laiks un tas jaw ir nojudis, eekam tu eeraugi rohschu weetā tikai dadschus ween.

Kad fewi gribi pašht, tad flatees, kā ziti dara!
 Ko weenā minūtē nokawe, to wisa muhschiba newar atdoht.
 Isteetu uhdeni nefasmelsti, bet isrunatu wahrdu muhscham nefagustiti, tapeh; faka: runafchana ir fudrabs, bet klusu zeefchana selts.

Meegs ir draugs, kas laimigam nefaults nahl. Melaimē nauw draugu.

Naktis tumšiba pašpihd swaigsmes pee debejs, tapat breefmās parahdahs spehzijs garš. Mseh.

Teika.

Marija: Krustmahnt, kapeh; masi behrni tuhlin nestaiiga?

Krustmahnte: Kad Deews pašauli radijis, tad winfch wifus tšchetekahjigis kusionus nehmis un fweedis pahri par ehryega lohri. Katris, kas tizis fweests, staigajis tuhlin peh; dšimfchanas! — Tad ari Winfch nahzis pee kahdas feewas un gribejis winas behrnu pahrfweest, bet schi aisseegusehs to doht. — Tapeh; Marfchin, behrni nestaiiga tuhlin kā jehri un ziti radijumi. R. Ds . . s.

Druzinas is dshiwes.

Daschs nehfa pufsohtra sahbaka us kahjas, lai winfch preefsch pašauls labal spihdetu, un par to ari nauw nelahda nelaimē; bet tā ir nelaimē, kad daschs pufsohtra sahbaka nehfa us firds, lai winfch preefsch debejs labal spihdetu. — Bet kahds gals bij teem, kas us diwahm pufschm klijboja? —

Ir tauteeschi, kas ar fweedreem waigā strahda, lai tanta nahktu pee augstaka stahwokka; bet ir ari tautetes, kas wesi wairal fweedreem waigā strahda schahdā zeriba: Warbuhst tee spihdehs kā swaigsmes ap manu muguru un peepibihš daschu firdi ar dohmahm us prezeschann; bet leelaka data scho fweedru paleel bes kaut kahdas sekmes. —

Deesgan slikti ir, kas feewa sirgam fakas kalla wesi, bet dauds sliktak ir, kad wihram fakas kalla wesi. —

Ir ari zilwelam wahrdi, kas afaki par sohbin; bet zil afs gon war buht tas sohbins, furam Deewa wahrdu lihdsina? —

Ir tšchuhfklas, kas tinahs ap muhsu gurneem un fahpigi dset; bet ir ari tšchuhfklas, kas tinahs ap muhsu firdin, un dauds fahpikal dset. — R. Ds . . s.

Pateesa atbilde.

Dahma: Ak, zil man karsti!

Kungs: Nonemat fawu huti.

Edwards: Ak onkul, woj tu fini, mana mahja matus ari war nonemt. H. W—n.

Atbildebams redaktehs Ernst Plates.